

Gwada ta sabi da Yuhwana

Yesu Kristi ná, gwada Lazglafta ya

¹ Daga tãntãƚ mamu gwada*. Kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. Tsa gwada ya ta nzakway ka Lazglafta. ² Daga tãntãƚ, kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. ³ Nda tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwiha. Had skwi magaf Lazglafta kul had tsatsi wa. ⁴ Ma tsatsi zrafta hafu. Tsa hafu ya ta nzakway ka tsuwadaka mnduha. ⁵ Tsa tsuwadak ya ta tsuwadakaku ma grusl, walaƚ a grusl ta ksaf ta dekdek wa.

⁶ Ka zlagaptã sana mndu ta hgã lu ka Yuhwana ghunaf Lazglafta. ⁷ Ka sagha tsi ƚa nzaku ka maslãmtsãka tsuwadak, kada zlglafta inda mnduha nda ma tsatsi. ⁸ Tsatsi a tsa tsuwadak ya wu, zlagap ƚa ga maslãmtsãka tsuwadak tsatsi.

⁹ Tsa tsuwadak ya ná, vãrdã tsuwadak ya. Ma saghani ta ghãƚa hadik ka tsuwadak tsi ta mnda sãla.

¹⁰ Tsaw tsa gwada ya ná, nda ghada nzakwani ma ghãƚa hadik, kabga nda tsatsi magafta lu ta ghãƚa hadik. Nziya nza tsi tsatsaf a mnduha wa. ¹¹ Saghani da mnduha, ka kwalaghuta mnduha ta tsu'af ta. ¹² Lagha gwal ta tsu'af ta, ka zlglaftã hgani. ƚa tsahaya, ka vlatã tsi ta hãƚ ta mbrakwa nzaku ka zwana Lazglafta. ¹³ Nza a hãƚ ka zwanani manda ya ta yagata mnda sãla, manda

---

* **1:1** Ngha ta aya 14.

ya ta kumə mndu a wu, ama sagha da Lazglafta manda ya ta kumə tsatsi. ¹⁴ Tsa gwada mnə lu ya kay ná, ka mbəɗavaftá tsi ka mndu, ka nzata mataba mu. Nda ndəgha nda zɗakatahudí, nda kahwathwata. Nda ngha mu ta glakwani, glakwa zwan turtuktuk ghunaf Da ya. Zɗakatahudani nda kahwathwatani katakata ya.

¹⁵ Ka gwadaftá Yuhwana ta nzakway ka masləmtsəkani banluwa. «Wana tsa mndu mnə yu kazlay: Tsa mndu ta sagha nda hula ɗa ya ná, malaghumala ta i'i, kabga mamu tsatsi ma kɗaku lu ka yatá i'i kə'a ya kay.» ¹⁶ Dagala zɗakatahudani katakata, tfamaghatfa ta wi demdem, ta gɗagɗa ta vlamatá zɗakatahudani. ¹⁷ Nda ma dzva Musa vlata Lazglafta ta zlahu, ka sagha zɗakatahudí nda kahwathwata nda da Yesu Kristi. ¹⁸ Had mndu ta kɗə walaŋtá nghanťá Lazglafta wa. Tsa zwan turtuktuk ya ta nzakway ka Lazglafta, ta nzaku ma ghuva Da ya, tsatsi ta mnanťá nzakwa Lazglafta.

Gwada Yuhwana

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18

¹⁹ Wya gwada mna Yuhwana ma ghunadaghata gwal dagaladagala ma la Yahuda ma Ursalima ta gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Levi. Ka lagha həŋ da ɗawaŋta da tsi: «Wa kagha na?» ka həŋ. ²⁰ Ka mnatá Yuhwana ta kahwathwata, manana a ta həŋ wa. «Kristi a i'i wu,» ka'a klinistá ghəŋani ta həŋ. ²¹ «Tsa wa kagha ɓa? Iliya ka rki?» ka həŋ nda tsi. «Vani a i'i wu,» ka Yuhwana nda həŋ. «Anabi ka rki?» «Vani a i'i wa.» ²² «Wa kagha ka ŋni dza'azlay nda gwal ta ghunaganəghata ɓa? Wa i'i ka va kagha na?» ka həŋ nda tsi kay guli. ²³ «I'i ná,

“Iwi ta gugudaku ma mtak yu, lele’anawa tvi ŋa mgham†”» ka’a nda həŋ, manda ya mnə anabi Isaya. ²⁴ Mataba tsa mnduha ghunadap lu da Yuhwana ya, mamu la Farisa. ²⁵ Ka dawglantá həŋ da Yuhwana, «Wana Kristi a i’i wu ka ka, ta Iliya a yu wu ka ka, anabi a yu wu ka ka guli, ŋaw ta maga ka ta batem 6a?» ka həŋ nda tsi. ²⁶ «I’i ná, nda imi ta magə yu ta batem. Mamu sana mndu mataba ghuni kul snantá kuni. Tsatsi ta sagha nda hula dá. ²⁷ Ra a yu ka plaptá zu’a 6a6ahani wu,» ka’a nda həŋ. ²⁸ Ma Betani maguta tsa skwiha ya, ta 6la ghwa Zurdeŋ, ma vla magay Yuhwana ta batem.

Yesu Kristi ná, Zwaŋa Lazglafta ya

²⁹ Gamahtsimani ka nghə Yuhwana ta Yesu ta sagha da tsi. «Wana zwaŋa tuwaka Lazglafta ta klaghutá dmakwa mnduha. ³⁰ Tsatsi tsa mndu mnə yu kazlay: Mamu sana mndu ta sagha nda hula dá ta malaghutá i’i, mamu tsatsi ma kdə lu ka yatá i’i kə’a ya kay. ³¹ I’i guli ná, si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə’a wa. Nana saghasagha yu da maga batem ma imi na ná, ŋa snanamtá la Isra’ila nzakwani,» ka’a. ³² Ka Yuhwana guli mantse: «Nda ngha yu ta Sulkum ta saha daga ta luwa manda ghərbu’, ka nzafta tida. ³³ Si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə’a wu, ka mnihatá Lazglafta ta ghunaftá i’i ŋa maga batem ma imi ya kazlay: Tsa mndu dza’a nghan̄ta ka ta saha Sulkum ka nzafta tida ya, tsatsi ta dza’a maga batem nda Sulkum nda ghu6a, ka’a. ³⁴ Ka nghan̄tá yu manda va tsaya.

---

† 1:23 Ngha ta Isaya 40:3.

Nana mndu na ná, Zwaᅇa Lazglafta ya, ka yu ta ghəᅇani.»

Taᅇtaᅇa duhwalha Yesu

³⁵ Gamahtsimani, ka vradaghata Yuhwana kawadaga nda gwal his mataba duhwalhani da va tsa vli ya. ³⁶ Nghayni ta Yesu ta labə mantsa: «Wa a zwaᅇa tuwaka Lazglafta,» ka'a. ³⁷ Snaᅇta tsa duhwalha his ya ta tsa gwada Yuhwana ya, ka laghu həᅇ mista Yesu. ³⁸ Kə'a ka Yesu mbəᅇavata, ta nghə tsi ná, ta dza'a mistani həᅇ. «Nu ta zbə kuni 6a?» ka'a nda həᅇ. «Maləma da! Ga ta nzakwa ka na?» ka həᅇ nda tsi. ³⁹ «Saghawasa ka nghanata kuni 6a!» ka'a nda həᅇ. Ka laghu həᅇ mistani, ka nghanatá həᅇ ta vla nzakwani. Ta fitik hawu ta nzemndi fwad vli nda tsa. Ka kdɪntá həᅇ ta vaghay kawadaga nda tsi.

⁴⁰ Mataba tsa mnduha his ta snaᅇtá gwada Yuhwana ka laghu mista Yesu ya ná, tekw Andre ta nzakway ka zwaᅇamani ma Simuᅇ Piyer. ⁴¹ Tinəᅇ ᅇa zwaᅇamani Simuᅇ sli'afta tsi ka laghwi da mnay. Ka'a mantsa: «Slafsla ᅇni ta Almasihu,» ka'a. Tsaya ta nzakway ka «Kristi.» ⁴² Ka kladaghatá tsi da Yesu, na ghur nghanᅇta Yesu, ka'a nda tsi mantsa: «Simuᅇ! Zwaᅇa Yuhwana ka, Kefas dza'a hga lu ta kagha,» manda mnay kazlay: Pala kə'a ya. ⁴³ Gamahtsimani, dza'a da Galili yu, ka Yesu. Ka guyatá tsi nda Filip, «mbada mista da,» ka'a nda tsi. ⁴⁴ Tsa Filip ya ná, mnda luwa Betsayda luwa i Andre nda Piyer ya. ⁴⁵ Tahula tsa, ka guyatá Filip nda Natanayel guli. «Slanaghasla ᅇni ta tsa mndu vindaf Musa ta gwada ta ghəᅇani ma deftera zlahu nda ya ta mnə la anabi ta gwada ta ghəᅇani

ya kay. Yesu zwan̄a Yusufu mnda la Nazaret ya,» ka'a nda tsi. ⁴⁶ «Mnd̄erga wati skwi ya d̄ina dza'a sabi ma luwa Nazaret na?» ka Natanayel nda tsi. «Sawi ka nghanata ka ba!» ka Filip. Ka sli'aftá tsi ka lagha. ⁴⁷ Nghay Yesu ta laghani, «wana v̄erd̄a mnda la Isra'ila kul had sana skwi ŋa tsanavata,» ka Yesu nda Natanayel. ⁴⁸ «Ga sn̄an̄ta ka ta i'i na?» ka Natanayel nda tsi. «A'a! Ngha a yu ta kagha ta nzaku mista ghuraf ma kd̄a Filip ka hga kagha ya ra!» ka Yesu nda tsi. ⁴⁹ «Mal̄ema da! Kagha ná, Zwan̄a Lazglafta ka, mghama la Isra'ila ka,» ka Natanayel nda Yesu. ⁵⁰ «Zlray kagha ta zlghay tsa ba, kabga mnay da kazlay: Nda ngha yu ta kagha mista ghuraf k̄a'a? dza'a nda ngha ka ta skwiha ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi. ⁵¹ Ka Yesu sganaghata mant̄sa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a nda ngha kuni ta gunatá luwa buwan̄ ŋa ŋla duhwalha Lazglafta, ŋa saha tan̄ ta gh̄an̄a Zwan̄a mndu,» ka'a.

2

Kla makwa ma Kana

¹ Ta mahk̄ana fitik, ka slatá skala kla makwa ma luwa Kana ta had̄ika Galili. Tsaw laghala mani ma Yesu da tsa vla skala kla makwa ya. ² Hgadagha hga lu ta i Yesu nda duhwalhani guli da tsa vla skala kla makwa ya. ³ Ka kd̄utá ima inabi. Ka mani nda Yesu mant̄sa: «Nda kd̄a ima inabi da h̄an̄,» ka'a. ⁴ «Nahgani ŋa gha nda i'i kat̄ak ní a ma! Ta maga a fitika da wu,» ka Yesu nda tsi. ⁵ «Ka maga kuni ta inda skwi dza'a mnaghunata tsi,» ka mani ma Yesu nda kwalvaha. ⁶ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wudaha tsatsaf lu nda palaha ta za litir

tghas mbsak tghas mbsak sanlaha, dærmæk nda hisamsak hisamsak sanlaha, ta kæl la Yahuda ka ghuða səlaha taŋ. ⁷ «Ndaghanafwa ndagha ta ya wudaha ya nda imi,» ka Yesu nda hæŋ. Ka ndaghanafá hæŋ te'te'. ⁸ «Ndana tama, taŋwatá ta mndu ta wa skwa zay,» ka Yesu nda hæŋ, ka taŋtá hæŋ. ⁹ Tapanata tsa mndu ta wa skwa zay ya ta tsa imi mbəðanaf lu ka ima inabi ya ná, zďakwa skwi a va tsa wu, sna a guli ka sagha ga tsa ima inabi ya wa. Taghəŋa tsa gwal ta zakamtá tsa imi yeya nda sna. Ka hgaŋtá tsi ta zə'ala makwa. ¹⁰ Ka'a nda tsi mantsa: «Tiŋəl ima inabi ya zďa ta dgə lu ŋa mnduha, kada vla ya leghlegha tahula baghuta taŋ ná, ka laghwa kagha đifanató ya zďa, ka zlra klagapta ndana?» ka'a nda tsi. ¹¹ Tsaya taŋtaŋa mazəməm maga Yesu ma luwa Kana ta hadika Galili. Mantsa ya maraŋta tsi ta glakwani. Ka faftá duhwalhani ta ghəŋ tida. ¹² Tahula tsa, ka sli'afató tsi ka lagha da luwa Kafarnahum kawadaga nda i mani nda zwanamani, nda duhwalhani tani, ka zatá hæŋ ta fitik tsəbakw hada.

Ghzlay Yesu ta gwal ta dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46

¹³ Ndusagaghata fitika skalay la Yahuda ta Pak, ka lafi Yesu da Ursalima. ¹⁴ Bhadaghatani, ka lamə tsi da daða həga Lazglafta ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa slaha nda tuwakha, nda ghərbu'ha, nda gwal mbaða tsemi ta nzaku tavata tabəla taŋ hada. ¹⁵ Ka klaftá tsi ta tőaŋ ŋa krupi, ka ghzlagaptá tsi ta mnduha demdem ma tsa daða həga Lazglafta ya, nda tuwakha tani, nda slaha

tani. Ka wutsidiŋtá tsi ta tseda gwal mbədu, ka zlbmbidiŋtá tabəla taŋ. ¹⁶ «Hliŋwa na skwiha na hadna, ma niŋ kuni ta həga Da dā ka həga mbədə dzvu,» ka'a nda gwal dzawa ghərбу'ha. ¹⁷ Ka havaktá duhwalhani ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta tazlay: «Dvafđva* yu ta həga gha, manda vu ta dra tsi ta i'i,» ka'a ya ¹⁸ «Mndərga wati ma mazəməmə dza'a ka magata, ŋa maraŋtá skwi kəl ka ka maga mndəra skwi mandana na?» ka la Yahuda zlraftá gwada nda tsi. ¹⁹ «Tasiŋwatasa ta na həga Lazglafta na, dza'a bəglafba yu ma fitik hkən,» ka Yesu nda həŋ. ²⁰ «Ta skwi vaku fwad mbsak mku' mida za lu ta ba na həga Lazglafta na ná, ma fitik hkən dza'a bafta yu ri wa kə'a?» ka la Yahuda nda tsi. ²¹ Tsaw tsa həga ta gwadə Yesu ya ná, ta gwadə ta ghəŋa ghəŋani tsatsi. ²² Tsaya kəl duhwalhani tahula sli'agaptani ma mtaku, ka havaktá skwi ya mna tsi. Ka zlghaftá həŋ ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta, nda gwada Yesu ta mnata tani.

Nda sna Yesu ta skwi ma ŋudufa mnduha

²³ Ma fitika nzakwa Yesu ma Ursalima ta skala Pak, nda ndəgha gwal ta zlghafta nghər həŋ ta mazəməməha ta magə tsi. ²⁴ Lamə a tsaya da fəlma Yesu wu, kabga nda sna ta həŋ tsidid. ²⁵ Psa a ta mnanata mndu ta gwada ta ghəŋa nzakwa sana mndu wu, kabga nda sna tsatsi ta skwi ma ŋudufa mndu.

3

I Yesu nda Nikwademu

* **2:17** Ngha ta Zabura 69:10.

¹ Mamu sana mndu mataba la Farisa ta hgə lu ka Nikwademu tekw mataba gwal dagaladagala mataba la Yahuda. ² Ka sli'aftá tsi nda rvidik ka lagha slanaghatá Yesu. Ka'a nda tsi mantsa: «Maləma dá! Nda sna ηni kazlay: Mnda tagha skwi ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a, kabga had' mndu ta laviŋtá maga tsa mazəməzəmha ta magə kagha ya, ka had' Lazglafta kawadaga nda tsi wu,» ka'a. ³ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu ka mahis wu katsi, laviŋ a ta nghanjta ga mghama Lazglafta wu,» ka Yesu nda tsi. ⁴ «Waka lu dza'a yəglagatá mndu nda ghada halatani, dza'a vrəgladaf vra da huđa mani, ηa yəglagata ra?» ka Nikwademu nda tsi. ⁵ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu nda imi nda Sulkum wu katsi, laviŋ a ta walanjta lami da ga mghama Lazglafta wa. ⁶ Ya yaga mndu ná, mnda səla tsaya. Ya yaga Sulkum ya ná, ηa Sulkum tsa ya. ⁷ Ma ndərmim ka nda ndərmima kabga mnaghata dá: “Tkwe' ka yagatá kaghuni ka mahis” kə'a. ⁸ Nda ta tvi ta kumə tsi ta vyakwa falak. Ta snay ka ta ghudzagani, sna a ka ka ga sli'afta tsi wu, sna a ka ka ga ta dza'a tsi wa. Mantsa ya nzakwa inda mndu yaga lu ma Sulkum,» ka Yesu nda tsi. ⁹ «Waka skwi mantsa dza'a magaku?» ka Nikwademu nda tsi. ¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kagha mndu ta tagha skwi ηa la Isra'ila ná, sna a ka ta tsa ra? ¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, skwi snan ηni ta mnə ηni, skwi nghanj ira ηni ta gwadə ηni, tsaw tsu'a a kuni ta skwi ta mnə ηni wa. ¹² Gwaday dá ta skwi ta magaku ta hadik ηa ghuni, zlgħa a kuni wu, waka kuni dza'a zlgħaftá skwi ta magaku ta luwa dza'a

mnaghunata yu tama? ¹³ Had mndu ta kdə lafi ta luwa, ka mndu ta saha daga ta luwa a tsi wa. Ba Zwanja mndu yeya ta saha daga ta luwa. ¹⁴ Manda va ya kapadaf Musa ta nahadika ghuvatili ta udzu ma mtak ya, manda va tsaya dza'a kapadafta lu ta Zwanja mndu, ¹⁵ kada mutsafta dər wa ta zlghaftá hafu ɲa kdekedzen.

¹⁶ «Dvudva Lazglafta ta ghəɲa hadik, kəl tsi ka vlatá Zwanjani turtuktuk, dər wa ta zlghafta, zwađuta a wu, mutsafmutsa ta hafu ɲa kdekedzen.

¹⁷ Ghunaga a Lazglafta ta zwanjani ɲa tsanaghatá guma ta mnduha ta ghəɲa hadik wu, ama ɲa mutsafta mnduha ma ghəɲa hadik ta mbaku nda ma tsatsi, kəl Lazglafta ka ghunagatá Zwanjani ta ghəɲa hadik. ¹⁸ Mndu ta zlghaftá Zwanja Lazglafta, had guma ta ghəɲani wa. Mndu kul zlghafta, nda ghada tsatá guma ta ghəɲani, kabga kwalani kul zlghaftá Zwanja Lazglafta turtuktuk.

¹⁹ «Wya ghəɲa tsa guma ya: Ma saha tsuwadək ta ghəɲa hadik, ka zlanavatá mndu ta tsuwadək ka laghwí dvatá grusl, kabga slnaha taɲ kul dínaku.

²⁰ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, husaɲhusa tsuwadək. Had tsa mndu ya dza'a walaɲta sagha da tsuwadək wu da maravata slnani duway ta daɓi. ²¹ Ka ɲərmani nzakwa mndu kahwathwata katsi ná, dza'a saghasa da tsuwadək kada nghavata inda slnani ta magə tsi tsidíd kazlay: Skwi ta magə tsi, zɗəganazda ta Lazglafta kə'a.»

Yuhwana mnda maga batem nda Yesu

²² Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka laghwí ta hadika Zudiya. Ka nzdavata tsi tsəbakw fitik kawadaga nda həɲ hada.

Ka magə tsi ta batem ɲa mnduha. ²³ Ta magə Yuhwana ta batem guli ɲa mnduha ma sana vli ta hgə lu ka Inuɲ, ndusa nda sani vli ta hgə lu ka Salima, kabga dagala imi hada. Ka va sli'adaghatá mnduha ɲa maganaftá batem ta həɲ. ²⁴ Ma tsa fitik ya, ta la a lu ksaghatá Yuhwana da gamak karaku wa.

²⁵ Ka sli'anafá duhwalha Yuhwana ta zlərdutawi nda sana mnda la Yahuda ta ghəɲa gwada ta ghuḅa səla. ²⁶ Ka sli'aftá həɲ ka lagha da mnay ɲa Yuhwana kazlay: Maləma da! Tsa mndu si kawadaga nda kagha ta ɓla ghwa Zurdeɲ si ta mnə ka ta gwada ta ghəɲani ya kay ná, wa'a ta maga batem ɲa mnduha. Ta sli'i inda mnduha da tsi, ka həɲ. ²⁷ Ka Yuhwana mantsa: «Had mndu dza'a mutsaftá sana skwi ka Lazglafta a ta vlanɲa wa. ²⁸ Nda sna kaghuni nda sləməɲa ghuni ta mnə yu tazlay “Kristi a i'i wu” kə'a. Ghunidik ghuna lu ma kdaku tsatsi ka sagma. ²⁹ ɲa zwanɲa midzi ta kla lu ta makwa, gra zwanɲa midzi ya guli ná, tavatani ta nzata tsi ka sna lwa gwada ta gwadagapta zwanɲa midzi. Snaɲtani ta gwada ta gwadagapta tsi ya, rfayni ta rfu. Manda tsaya ta rfa i'i ta rfu guli. Ndanana ná, rfu ɲa da ta rfay. ³⁰ Ka ɲla tsatsi nda ɲla, ka htakwa i'i nda hta.

³¹ «Mndu ya ta saha daga ta luwa ná, nzanaghanza tsatsi ta ghəɲa inda skwi demdem. Mndu ya ta ghəɲa hadik guli ná, ɲa ghəɲa hadik tsatsi. Gwada ta ghəɲa skwi ta ghəɲa hadik ɲani ta gwaday. Mndu ta saha daga ta luwa ná, [ta ghəɲa inda skwi nzanaghata tsatsi]. ³² Gwada ta ghəɲa skwi nghan tsi nda ya snaɲ tsi ta gwadə tsi. Had mndu ta tsu'aftá gwadani wa. ³³ Mndu ta tsu'aftá

gwadani ná, grafgra tsa mndu ya ta Lazglafta kazlay: Kahwathwata ya kə'a. ³⁴ Mndu ghunaga Lazglafta ná, gwada Lazglafta ta gwadə tsi, kabga zwakuzwakwa Sulkum vlan Lazglafta mida.

³⁵ «Dvudva Da ta Zwan, ka fanamtá tsi ta inda skwi ma dzvani. ³⁶ Mndu ta zlghaftá tsa Zwan ya mutsafmutsa ta hafu. Mndu ta kwalaghutá zlghaftá tsa zwan ya mutsafta a ta tsa hafu ya wa. Ta ghəŋa basa ŋudufa Lazglafta yeya ta nzaku ta ghəŋani,» ka'a.

4

I Yesu nda markwa la Samari

¹ Ka snaŋtá la Farisa ta mnay kazlay: Mal mnduha ta sli'i da maga batem da Yesu ka ya da Yuhwana kə'a. ² Ka kahwathwatani ka lu mnay katsi ná, Yesu a ta maga batem ŋa mndu wu, duhwalhani zlanə tsi ta magay. Snaŋta Yesu ta tsa gwada ta mnə lu ya, ³ ka sli'aftá tsi ta hadika Zudiya ŋa vrə ta hadika Galili. ⁴ Wya nda ma hadika Samari ta laba tsi ya, ⁵ ka bhadaghatá tsi da sana vli ta hgə lu ka Sikar ndusa nda vwaha Yakubu ta vlanťá zwanani Yusufu bamma, ta hadika Samari. ⁶ Ma tsa vli ya, mamu vəvrəma Yakubu. Manda hərfatá Yesu ta mbaďa, ka nzatá tsi ta wa tsa vəvrəm ya, wər ma ghəŋ fitik nda tsa.

⁷ Ka lagha sana markwa la Samari da ta imi. «Tidifta ta imi ka sa'ata yu,» ka Yesu nda tsi. ⁸ Ma tsa fitik ya, laghula duhwalhani da luwa da skwa skwa zay. ⁹ «Waka kagha ta nzakway ka mnda la Yahuda, ta dawa imi ŋa say da i'i ta nzakway ka markwa la Samari na?» ka tsa marakw ya nda tsi.

Tsaw had la Yahuda ta guya vgha nda la Samari wa. ¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka má nda sna ka ta skwi ta kumə Lazglafta ta vlaghata, nda mndu ya ta dawá imi ŋa say da kagha katsi ná, má kagha má dza'a dawá imi ŋa say, má ŋa vlaghatani ta imi ta vla hafu,» ka'a nda tsi. ¹¹ Ka tsa marakw ya nda tsi mantsa: «Mghama dá! wana had skwi ŋa tagafta da kagha wu, nda la na vəvrəm na guli, ga dza'a mutsa ka ta tsa imi ta vla hafu ya na? ¹² Mal kagha ka dzidza ŋni Yakubu si ta sa ima na vəvrəm na nda zwanani, nda rinani tani, ka zlanŋantá tsi na ra?» ka'a. ¹³ Ka Yesu nda tsi Mantsa: «Dər wati ma mndu ta sa na imi na ná, ta dza'a kuzlanŋkuzla ndala, ¹⁴ ama mndu dza'a sa na imi dza'a vlanŋta yu na ná, walŋanŋta a ndala ta kuzlanŋta wa. Tsa imi dza'a vlanŋta yu ya ná, dza'a nuna ka dzuḅay, ŋa mbəzagapta hafu ŋa kdekedzeŋ mida,» ka Yesu nda tsi. ¹⁵ «Mghama dá! Vlihavla ta tsa imi ya tsa, kada kwala ndala ta kuzliglihata, ka kwala yu ta səglagha da ta imi hadna,» ka tsa marakw ya nda tsi. ¹⁶ «La hgaktá zə'ala ghuni, ka sagha kuni da hadna,» ka Yesu nda tsa marakw ya. ¹⁷ «Had zə'ala dá wu,» ka tsa marakw ya nda tsi. Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ta ŋa gha ta mnay kazlay: Hadu zə'ala dá wu kə'a, ¹⁸ kabga hutaf zə'ala gha. Nana ga taŋ ka ndanana guli, zə'ala ghuni a wu, raghatani mnay gha mantsa ya,» ka Yesu nda tsi. ¹⁹ «Mghama dá! Anabi ka ta grə yu nda na skwi na. ²⁰ Dzidziha ŋni la Samari ná, ta na ghwá na si ta maga həŋ ta du'a ŋa Lazglafta. Ka kaghuni la Yahuda ná, ma Ursal-ima vla maga du'a ŋa Lazglafta, ka kaghuni,» ka tsa marakw ya. ²¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marakw na, zlgħafzlgħa ta i'i. Dza'a saghasa fitik dza'a

kwal kuni maga du'a ŋa Da ta na ghwá na, dər ma Ursalima. ²² Kaghuni la Samari, ŋa skwi kul snaŋtá kuni ta maga kuni ta du'a. Aŋni la Yahuda, ŋa skwi snaŋ ŋni ta maga ŋni ta du'a, kabga da la Yahuda sagha mbaku. ²³ Dza'a saghasa fitik, nda maga vani ndanana. Ma Sulkum nda ya ma kahwathwata dza'a kəl mnduha ka maga du'a, ŋa tsəbay taŋ ta tsəlbu ŋa Da, kabga mndərga tsa mnduha ta tsəba tsa tsəlbu ya ta zbə Da. ²⁴ Lazglafta ná, Sulkum ya. Tsa mnduha ta maga du'a ŋani ya, ma Sulkum nda ya ma kahwathwata ta maga həŋ,» ka Yesu nda tsi. ²⁵ «Nda sna yu kazlay: Dza'a saghasa Almasihu, ta hgə lu ka Kristi ya, kə'a. Ka saghasa tsi, dza'a mnaŋnamna ta inda skwi,» ka tsa marakw ya nda tsi. ²⁶ «Tsa mndu ta mnə kagha ya na i'i ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Tata gwada həŋ, ka vraktá duhwalhani. Ka ndərmimi duhwalhani ta tsa nzatani ka gwada nda tsa marakw ya. Tsitsirid, nzanza həŋ, had'ya ta pslanaftawi, ka dawanta da tsi kazlay: Nu ta daw ka da tsi, ari nu ta gwadə ka nda tsi na kə'a wa.

²⁸ Ka gi zlanatá tsa marakw ya ta bzleghwani hada ka laghwi da luwa da mnay ŋa mnduha. ²⁹ Ka'a mantsa: «Sawa ngha mndu ta mnihatá inda skwiha maga yu 6a, zlah Kristi na mndu na?» ka'a. ³⁰ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa, ka lagha slanaghatá Yesu. ³¹ «Maləma da! Kwa za ta skwa zay misimmisim,» ka duhwalhani nda Yesu, ma tsa fitik ya. ³² «Mamu skwa zaya da kul snaŋtá kaghuni,» ka Yesu nda həŋ. ³³ «Mamu mndu ta klanaktá skwa zay ra?» ka duhwalhani mataba taŋ. ³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Maga skwi ta

zđəganatá mndu ya ta ghunighata ka kđinistá slnani, skwa zaya đa. ³⁵ “Ta fwad pđakwa tili ka tska nimaya ta vwah” a ka kaghuni ndanana wu ra? ka i’i nda kaghuni wa, nghadapwangha ta ndəhatá nimaya ta vwah 6a, ta ghwan a lu ka ts kay wa. ³⁶ Mndu ta tska nimaya ta vwah ná, ta mutsay ta nisəlani, ɲa tskanatanani ta hulfani ɲa hafu ɲa kđekedzen. Mantsa ya, ɲa rfay mndu ta sləgaf ta nda mndu ta tskata ta rfu kawadaga. ³⁷ Tsa mahdihdi mnə lu kazlay: Slgadatá slgaysl-gay ɲa sani, tskatá ts kaytskay ɲa sani kə’a ya ná, kahwathwata nzakwani. ³⁸ Da vli kul magatá kuni ta slna ghunaghunafta yu. Ghuyghuya sanlaha ta đanwa ma slna, ka lagha kaghuni da ɲatsa ndela tsa slna tan ya,» ka’a. ³⁹ Nda ndəgha la Samari ma tsa luwa tan ya ta zlghaftá Yesu ta ghəɲa tsa gwada mna tsa marakw ya ta mnay kazlay: Ka mnihatá tsi ta inda skwiha maga yu kə’a ya. ⁴⁰ Ma lagha la Samari da slanaghatá Yesu, ka ndəbə hən ta dzvu da tsi ɲa nzatani kawadaga nda hən. Ka nzatá tsi ka zatá fitik his hada da hən. ⁴¹ Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlghaftá Yesu, kabga Yesu ka ghəɲani ta mna gwadani ɲa tan. ⁴² «Zlghafzlgaha aɲni ndanana tama makwa na, kabga gwada gha mna ka yeya a wa. Nda sna vərđa aɲni nda sləməɲa ɲni. Grafgra ɲni kahwathwata kazlay: Na mndu na ná, mnda mba mnduha ta ghəɲa hadik ya kə’a.»

Mbanaf ta Yesu ta zwanə sana mnda ksa slna ɲumna

⁴³ Tahula tsa fitik his ya, ka sli’aftá Yesu hada ka laghwi ta hadika Galili. ⁴⁴ Tsaw si wya ka Yesu mnata: «Had lu ta vla glaku ɲa anabi ta hadikani

wu» kə'a. ⁴⁵ Bhadaghatani ta hadika Galili, ka tsu'aftá gwal hada. Tsa gwal ta tsu'afta ya ná, gwal ta nghantá inda skwi maga Yesu ma Ursalima ma fitika skala Pak ya, kabga si labla hahəŋ guli da vla tsa skalú ya.

⁴⁶ Ka vraghatá tsi tama da luwa Kana ta hadika Galili, ma vla mbəđanaftani ta imi ka ima inabi ya kay. Tsaw mamu sana mndu dagala ma slna ŋumna, ta maga slna ga mgham ma luwa Kafarnahum, kul dughwanaku zwanjani ta kala ghəŋ. ⁴⁷ Snaŋtani kazlay: Sli'afslí'a Yesu ta hadika Zudiya, ka sagha ta hadika Galili kə'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghata. Ka'a nda tsi mantsa: «Kdəkkdək, mbada mbanafá zwanja da kul dughwanaku, ta kala ghəŋ,» ka'a. ⁴⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ta ngha a kaghuni ta mazəməm nda skwa ndərmimay wu ná, zlgha a kaghuni kay tama wa!» ka'a. ⁴⁹ Ka tsa mndu ta maga slna ga mgham ya nda tsi mantsa: «Mghama da! Mbadá ma kdaku zwanja da mtuta,» ka nda tsi. ⁵⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «La dzagha! Wa a zwanja gha wdərdə,» ka'a.

Ka zlghaftá tsa mndu ya ta tsa gwada mnana Yesu ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi dzaghani. ⁵¹ Ta laha tsi ta tvi ta dza'a dzagha, ka guyatá tsi nda kwalvahani ta ŋlu da mnay ŋani kazlay: Wa'a nda mba zwanja gha wdə, kə'a. ⁵² Ka tsa mndu ya mantsa: «Ta wati luwa leŋavata tsi na?» ka'a dawanta da həŋ. «Kí'a hdzikata fitik ma ghəŋ dahawu, ta lavaghutá tsa ŋudidarani ya,» ka həŋ nda tsi. ⁵³ Ka graftá tsa dani ya, ta tsa luwa ya mna Yesu ŋani kazlay: Wdərdə zwanja gha kə'a

ya. Daga baɗu tsa ka zlgħaftá tsatsi nda gwal ga taɲ tani ta Yesu.

⁵⁴ Tsaya mahisa mazəmzəm maga Yesu ta haɗika Galili manda zlaɲtani ta haɗika Zudiya.

5

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ragħwa səlani

¹ Tahula tsaya, ka slatá skala la Yahuda ma Ursalima. Ka laf Yesu da hada. ² Tsaw ma Ursalima, mamu sana ghwa tsap lu ndusa nda watgha saba tuwakha. Betsayda ta hga lu ta tsa ghwa ya nda gwada Hebru. Ta wa tsa ghwa ya mamu glakamha hutaf. ³ Ma tsa glakamha ya, mamu ndəghata gwal kul dughwanaku mida, manda gwal nda ghulpa, nda gwal ta dzəgidi, nda gwal nda rwa səla taɲ nda dzva taɲ ta kzla gigɗavata imi. ⁴ Tsaw ta sasa duhwala Lazglafta tazlay da tsa imi ya ɲa gigɗanafta. Ka gigɗavafgigɗa tsa imi ya, ka tiɲəl wa ta gi laha dida tahula gigɗavaftani ya, nda mba tsa mndu ya dər kinawu tsa ɗaɲwani ya. ⁵ Hkənmsak tghas mida vakwa sana mndu ma ɗaɲwani ta nzaku hada. ⁶ Kə'a ka Yesu ná, ta hani tsa mndu ya. Nda sna guli kazlay: Nda kɗa fitikani ta ɓasa tsa ɗaɲwa ya kə'a. «Ta kumay ka ta mbafta gha ra?» ka'a nda tsi. ⁷ «Mghama ɗa! Haɗ mnda ɗa ɲa fadihata da imi gigɗavafər tsi wa. Ka dza'a yu, ka yu ya ná, gi tiɲlaghuta sani ta laha ka i'i,» ka tsa mndu kul dughwanaku ya nda tsi. ⁸ «Sli'afsl'i'a gha kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka,» ka Yesu nda tsi. ⁹ Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya, sləɲad klaftá skwa hanani, ka sli'i. Tsaw, baɗu Sabat magakwa tsa skwi ya. ¹⁰ Ka la mali ma la Yahuda nda tsa

mndu mbanaf lu ya mantsa: «Sabat a vli gita kay ra? Wa ta mnaghatá kla skwa hana gha na?» ka həŋ. ¹¹ «“Kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka” ka tsa mndu ta mbadifta ya nda i'i,» ka'a nda həŋ. ¹² «Wa tsa mndu ta mnaghata kazlay: Kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a ya na?» ka həŋ dawarŋta da tsi. ¹³ Tsaw sna a tsa mndu mbanaf lu ya ta tsa mndu ta mbanaf lu ya wu, kabga zadamzadā Yesu mataba tskata mnduha ma tsa vli ya. ¹⁴ Bats nzda, ka guyaftá Yesu ta vgha nda tsa mndu ya ma dāba həga Lazglafta. «Wana nda mba ka ndana tama, yaha ka walglarŋta maga dmaku da slagghaghatá ya katakata ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi. ¹⁵ Ka sli'aftá tsa mndu ya, ka laghwi da mnay ŋa la mali ma la Yahuda kazlay: Yesu tsa mndu ta mbidifta ya kay kə'a. ¹⁶ Tsaya kəl la mali ma la Yahuda ka zba htsiŋa Yesu, kabga magatani ta tsa skwi ya badu Sabat.

¹⁷ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Tata maga slna Da da kulam ndanana, mantsa i'i guli, tata maga slna yu kulam ndanana,» ka'a. ¹⁸ Ta ghəŋa tsa gwada gwada tsi ya, ka zbəgəlta la mali mataba la Yahuda ta Yesu ŋa dzata. Ta ghəŋa vəl ɓlanaptani ta zlahā Sabat kwenkwen a ta zba həŋ wu, kabga mnayni kazlay: Vərda Lazglafta na Da da kə'a ta gra ghəŋani nda Lazglafta guli ya.

Vlarŋta dani ta inda mbrakwani ta zwanjani

¹⁹ Ka Yesu vrəglirŋtá gwadani nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, laviŋ a zwanj ta magatá skwi gaghəŋ gaghəŋani, ka ngha a tsi ta skwi ta magə Da wa. Ka kinawu ta maga Da ta inda skwi ya, ka gragra mantsa ya ta maga zwanj

guli. ²⁰ Ta dƳvay Da ta zwanj. Tsaya ta kəl tsi ka marananjta inda skwi ta magə tsi, Ƴa marananjani ta slnaha ta malaghutá nana, kada nghanjta kuni ta skwa ndərmimay. ²¹ Manda ya ta sli'aganapta Da ta gwal nda rwa nda hafu ya, mantša ya ta vlanjta zwanj ta hafu Ƴa mndu ta kumə tsi. ²² Tsa a Da ta guma ta ghəŋa mndu wu, ma dzva zwanj fanamta tsi ta inda guma Ƴa gumay, ²³ kada vla inda mndu ta glaku Ƴa zwanj, manda ya ta vlə həŋ ta glaku Ƴa Da ya. Ka vla a mndu ta glaku Ƴa zwanj wu katsi, had tsa mndu ya ta vla glaku Ƴa Da ta ghunagata tsa zwanj ya wa.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta sna gwada da, ka zlghaftá tsi ta mndu ta ghunigihatá, mamu hafu Ƴa kdekedzeŋ ma tsa mndu ya. Had lu dza'a tsanaghatá guma ta tsa mndu ya wa. Nda ghada Pak tsa mndu ya ta mtaku ka laghwi da hafu. ²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a saghasa fitik, nda ghada va saghani, dza'a kəl gwal nda rwa ka snanjta lwa Zwanja Lazglafta. Tsa gwal dza'a snanjta ya dza'a nzakway nda hafu. ²⁶ Manda daslakwa hafu ta nzaku ma Da ya, manda tsaya vlanjta tsi ta zwanj Ƴa mutsakwa hafu ma tsatsi guli. ²⁷ Ka vlanjta tsi ta mbrakwa tsa guma, kabga nzakwani ka Zwanja mndu. ²⁸ Tsaya a skwi Ƴa ndərmimay ghuni wu, dza'a saghasa fitik dza'a kəl inda gwal ma kulu ka snanjta lwani ²⁹ Ƴa sli'agapta tanj. Gwal ta maga skwi dina ya, dza'a sli'agapta Ƴa nzata nda hafu hahəŋ. Gwal ta maga skwi kul dinaku ya guli, dza'a sli'agapta Ƴa tsanaghatá guma ta həŋ hahəŋ.»

Nzakwa Zwanj ka masləmtsək

³⁰ Ka Yesu mantša: «Had sana skwi dza'a magata i'i gaghəŋ gaghəŋa da wa. Manda ya mniha Lazglafta ta tsa yu ta guma. Nda tvani ta tsa yu ta guma kabga zba a yu ta skwi ta kumə ghəŋa da wu, skwi ta zɔəganatá mndu ta ghunigihata ta zbə yu.

³¹ «Ka i'i katsi mnatá gwada ta ghəŋa da katsi ná, had hayhaya tsa gwada da ya nda tsa wa. ³² Ka sana mndu katsi mna gwada ta ghəŋa i'i katsi, nda sna yu kazlay: Tsa gwada ta mnə tsi ta ghəŋa i'i ya ná, kahwathwata nzakwani kə'a. ³³ Ghunaf ghuna kuni ta mnduha da Yuhwana ka mnaghunatá tsi ta kahwathwata. ³⁴ I'i tada ná, zbaŋ a yu ta mndu ŋa mna gwada ta ghəŋa da wa. Tsaya kwenkwen mnaghuna yu ŋa mutsay ghuni ta hafu. ³⁵ Yuhwana ná, pitirla ta zlgaku ka tsuwadaka vli ya. Kumaŋkuma kuni ta nzɔavata nda rfu ma tsuwadakani.

³⁶ «I'i, mamu ŋa da ma gwada ta ghəŋa da ta malaghutá ŋa Yuhwana. Tsa gwada ya ná, slnaha vliha Da ŋa kɔanafta da ta magay ya. Tsa slnaha ta kɔə yu ta magay ya, ta maraŋta tsidid kazlay: Da ya ta ghunigihata kə'a. ³⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya, ta mnaŋtá gwada ta ghəŋa da. An mndani ta walaŋ a kuni ta snaŋtá lwani wa. Ta walaŋ a kuni ta nghanatá kumani guli wa. ³⁸ Nza a gwadani ma ŋuɔufa ghuni wu kabga zlgaf a kuni ta mndu ya ghunaga tsi wa.

³⁹ «Ta ndi'andi'a kuni ka tagha skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta kabga mida dza'a mutsa ŋni ta hafu ŋa kɔekedzen ka kuni. Tsa gwada Lazglafta nda vinda ya ná, ta ghəŋa i'i ta gwada tsi. ⁴⁰ Sew va a kuni ta sagha da i'i ŋa mutsa vərda hafu wa.

⁴¹ «Da mnda səla a ta mutsa i'i ta glakwa da wa. ⁴² Tsaw nda sna i'i ta kaghuni tsidid kazlay: Dvu a kuni ta Lazglafta wu kə'a. ⁴³ Da da ta ghunigihata, ka kwalaghutá kuni ta tsu'aftá i'i. Ka ma sana mndu ta klaftá ghəṇani ka ghəṇani ka sagha katsi ná, má tsu'aftsu'a kuni. ⁴⁴ Kaghuni gwal ta dfa glaku da sani nda sani, ka kwalaghutá zba glaku daga da Lazglafta turtukwani, waka kuni má dza'a zlglafta na?

⁴⁵ «Yaha kuni da uwalay kazlay: Dza'a wlay yu ta kaghuni da Lazglafta kə'a. Tsa Musa faf kaghuni ta ghəṇ tida ya dza'a wla kaghuni. ⁴⁶ Ka má zlg hafzlg ha kuni ta Musa katsi ná, má zlg hafzlg ha kuni ta i'i guli, kabga vindaf ta ghəṇa i'i tsatsi ta gwada. ⁴⁷ Ka si zlg haf a kaghuni ta skwi vindaf tsatsi ya wu ní, waka kuni dza'a zlg haftá gwada da na?» ka'a.

6

*Zuṇta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf
Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17*

¹ Tahula tsaya, ka sli'aftá Yesu ka laghwí ta sana 6la tsa ghwa Galili ta hgə lu ka Tiberyad ya guli. ² Ka sli'aftá dəmgá rutut mistani nghər həṇ ta mazəməm, ka mbamba gwal kul dughwanaku. ³ Ka ṇlaghatá Yesu ta ghwá ka nzagata hada kawadaga nda duhwalhani. ⁴ Tsaw ndusa fitika skala Pak ta nzakway ka skala la Yahuda. ⁵ Kə'a ka Yesu klanťá ghəṇ ka nghadapta ná, rutututa dəmgá ta lagha da tsi. Ka'a mantsa: «Ga dza'a skwakta mu ta buradi ṇa zunustá na ndəghata mnduha na?» ka Yesu nda Filip. ⁶ Na tsakwasla

gwada da tsi kəl tsi ka mnanata mantsa, kabga nda sna tsatsi ta skwi dza'a tsi magay. ⁷ Ka Filip nda tsi mantsa: «Dər tseda vagma mnduha his dərmaḵ* ta maga slna klaf lu ɲa dzawaktá buradi nda tsi ná, slaghu a dər ɲa valaɲtá hən ki'a ki'a wu,» ka'a nda tsi. ⁸ Ka sani mataba duhwalhani ta nzakway ka Andre zwanamani ma Simuɲ Piyer nda tsi mantsa: ⁹ «Mamu sana zwan hadna nda buradi hutaf nda tsulhwa zwana klipi his da tsi, tsaw ɲa slafta kawu mataba ndəghata mnduha mandana na?» ka'a. ¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Mnanawa mna ta hən ka nzanzata hən nda nzanza,» ka'a. Tsaw mamu dyatá kuzuɲ ksif ma tsa vli ya, ka nzanzafatá mnduha ta maga dəmbu' hutaf tida. ¹¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəɲani, ka daganafatá tsi ta tsa mnduha ta nzaku ya. Ka daganafatá tsi ta tsa klipiha ya ta hən guli manda ya ta kumə hən. ¹² Manda babaghawta mnduha, «Tskafwa padakwani yaha da badzuta,» ka Yesu nda duhwalhani. ¹³ Ka tsakfatá hən, ka ndaghanafatá hən ta ghwanak ghwanpdə his nda pdakwa tsa buradi hutaf ya, tahula babaghawta taɲ demdem. ¹⁴ «Nana mndu na vərda anabi dza'a sagha ta ghəɲa hadik mnə lu kay ya,» ka tsa mnduha ta nghanatá mazəmzəm maga Yesu ya.

¹⁵ Tsatsafta Yesu kazlay: Dza'a saghasa lu da ksafatá nda mbraku ɲa nzakwani ka mgham kə'a, ka kfiɲta Yesu ta ɲləglaghata ta ghwá.

*Mbaday Yesu ta mbađa ta imi
Mat 14:22-33, Mak 6:45-52*

---

* 6:7 Ngha ta Mata 20:2.

16 Magatá hawu, ka sli'agatá duhwalhani ta wa drəf. 17 Ka sli'adamtá hən da kwambalu ɲa tsughwada drəf ɲa dza'a da luwa Kafarnahum. Nda ghada kuzatá vli, ta vradagha a Yesu slanaghatá hən wa. 18 Tata ndrə hən, ka sli'avaftá falak dagala katakata, ka kapatsa'uwaku drəf. 19 Swadap swa duhwalha Yesu ta kwambalu ta maga meli hutaf ka mku' a tsi, ka nghanjá hən ta Yesu ta mbada ta drəf ta ndusadaghata tavata kwambalu, ka ksaftá zlən ta hən. 20 «I'i ya tane! Ma zlən kuni ta zlən!» ka Yesu nda hən. 21 Si ta kumay hən ta klamta da kwambalu sizlay, gi nda ɓhadaghata kwambalu da tsa vli ta dza'a hən ya.

Zbay dǝmga ta Yesu

22 Gamahtsimani, ka havaktá tsa mnduha ta nzaku ta wa drəf ya kazlay: Turtuktuk kwambalu si ta lagha da tsa vli ya kə'a. Grafgra hən guli kazlay: Lamə a Yesu kawadaga nda duhwalhani dida wu kə'a. Nda ghəɲa tan laghwa duhwalhani. 23 Ma va tsa fitik ya, ka sli'aftá sana kwambaluha ma luwa Tiberiya, ka ɓhadaghatá hən ndusa nda tsa vli kəl Mgham Yesu ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəɲa buradi, ka zutá mnduha ya kay. 24 Nghay mnduha ná, had Yesu hada wu, had duhwalhani hada guli wu, ka sli'adamtá hən da tsa kwambalu ya ka laghwi da luwa Kafarnahum da zba Yesu.

Yesu ná, dafa hafu ya

25 Ka ɓhadaghatá hən ka zbə hən, ka slanaghatá hən ta wa sana ɓla tsa drəf ya. «Maləma dá! Yawu saghwa ka da hadna kay?» ka hən nda tsi. 26 Ka Yesu nda hən mantša: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta zbə kabga vəl nghanja ghuni

ta mazəmzəm a kuni ta i'i wa. Ta zbə kabga zuta ghuni ta buradi, ka baghaftá kuni, kuni ta i'i. ²⁷ Ma ksə kuni ta slna ɲa skwa zay dza'a ɓadzuta. ɲavawaɲa ka maga slna ɲa skwa zay ta nzdavata dza'a vlaghunatá hafu ɲa kɗekedzeɲ. Tsa skwa zay ya ná, Zwaɲa mndu dza'a vlaghunata, kabga ta tsatsi thafta Da ta ɲizla vlanɲtani ta mbraku,» ka'a nda həɲ. ²⁸ Ka həɲ nda tsi mantsa: «Nahgani dza'a aɲni magay ɲa kɗiɲtá magatá slna Lazglafta na?» ka həɲ. ²⁹ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Zlghafta ghuni ta mndu ya ghunaga tsi, na slna ya ta kzlə Lazglafta ta maganata ghuni,» ka'a. ³⁰ Ka həɲ mantsa: «Mndərga wati mazəmzəm laviɲ ka ta maganɲnata ɲa nghaɲta ɲni, kada zlghafta ɲni ta kagha na? Wati slna dza'a ka magata na? ³¹ Zusa dzidziha ɲni ta Mana ma mtak. Manda ya nda vinda na: "vlagavla ta buradi daga ta luwa† ɲa taɲ, ɲa zay taɲ,» ka həɲ nda tsi. ³² Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, Musa a ta vlaghunatá buradi ta saha ta luwa wa, Da ɗa ta vlatá buradi ta saha ta luwa. ³³ Tsa Buradi vлага Lazglafta ya ná, tsa ta saha ta luwa ta vla hafu ɲa mnduha ta ghəɲa hadik yeya,» ka'a nda həɲ. ³⁴ Ka həɲ mantsa: «Mghama ɗa! gɗagɗa ta vlanɲnatá mndərga tsa buradi ya,» ka həɲ.

³⁵ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «I'i buradi ta vla hafu. Ka saghasa mndu da i'i, walglaɲta a maya ta kuzlaɲta wa. Ka zlghafzlgha mndu ta i'i, walglaɲta a ndala ta kuzlaɲta wa. ³⁶ Wya mnaghunamna yu, nda ngha kuni ta i'i, ka kwalaghutá kuni ta zlghaftá i'i. ³⁷ Inda gwal vliha Da, dza'a saghasa

† 6:31 Ngha ta Sabi 16:13-15, 31.

həŋ da i'i. Haď i'i guli dza'a zlanťá mndu ya ta sagha da i'i ma bli wa. ³⁸ Sa a i'i ta luwa ŋa maga skwi ta kumə yu wa. Sasa i'i ŋa maga skwi ta kumə mndu ta ghunigihata. ³⁹ Skwi ta kumə mndu ta ghunigihata ná, kwala ǵa kul zlanaghutá inda gwal vliha tsi, ŋa sli'aganapta ǵa ta həŋ baďu kǵakwa ghəŋa haďik. ⁴⁰ Wya skwi ta kumə Da ǵa, dər wati ma mndu ta nghanťá zwan ka zlghaftá tsi, nda mutsa hafani ŋa kǵekedzeŋ. Dza'a sli'aganapsli'a yu baďu kǵakwa ghəŋa haďik,» ka'a.

⁴¹ Ka rurunwaku la Yahuda ta ghəŋani, kabga mnayni kazlay: I'i buradi ta saha daga ta luwa kə'a. ⁴² «Tsatsi a Yesu zwanə Yusufu kay wu ra? Tsatsi a na snəŋ amu ta i dani nda mani na ra? Ta ghəŋa wu ta mna tsi kazlay: Sa daga ta luwa yu kə'a ǵa?» ka həŋ. ⁴³ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Zlanawazla ta rurunwaku mataba ghuni, ⁴⁴ haď mndu dza'a lavintá sagha da i'i, ka ghunagagha a Da ta ghunigihata da i'i wa. I'i, dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya baďu kǵakwa ghəŋa haďik. ⁴⁵ Wya skwi vindaf la anabi: “Dza'a taghanaftagha Lazglafta‡ ta skwiha ta həŋ.” Dər wa ta snay, ka zlghaftá tsa skwi ta taghə Lazglafta ya, dza'a saghasa tsa mndu ya da i'i. ⁴⁶ Va a tsaya ta mnay kazlay: Nda ngha tsa mndu ya ta Da nda irani kə'a wu, ba mndu ta saha da Lazglafta yeya nda ngha ta Da nda irani. ⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, nda mutsa hafani ŋa kǵekedzeŋ. ⁴⁸ I'i buradi ta vla hafu. ⁴⁹ Zuza dzidziha ghuni ta mana ma mtak, kulam nda tsa, rwurwa inda tan. ⁵⁰ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Mndu

‡ 6:45 Ngha ta Isaya 54:13.

ta zay, mtəta a wa. ⁵¹ I'i buradi ta vla hafu ta saha daga ta luwa. Kata zay mndu ta tsa buradi ya, dza'a nzaku tsa mndu ya nda hafu ɲa kdekedzen. Tsa buradi ta vlə yu ya ná, slu'uvgha dá ya. Dza'a vlay yu, kada nzakwa mnduha ta ghəɲa hadik nda hafu,» ka Yesu nda həɲ.

⁵² Ka həɲ mantsa: «Waka na mndu na dza'a vlamatá slu'uvghani ɲa zay na?» ka la Yahuda zlghanafta ta ghəɲani. ⁵³ Ka Yesu nda həɲ mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka za a kuni ta slu'uvgha Zwanja mndu, sa a kuni ta usani wu katsi, had hafu dekdek ma kaghuni wa. ⁵⁴ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá, mamu hafu ɲa kdekedzen ma tsa mndu ya. Dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya badu kdakwa ghəɲa hadik. ⁵⁵ Vərda skwa zay ná, slu'uvgha dá ya. Vərda skwa say guli ná, usa dá ya. ⁵⁶ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá ná, ma i'i ta nzamta tsa mndu ya, ma tsa mndu ya nzamta i'i guli. ⁵⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya ná, nda hafu mida. Nda tsatsi ta nzakwa i'i nda hafu. Mantsa ya guli ka ta zay mndu ta i'i, dza'a nzanza nda hafu. ⁵⁸ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Nza a manda ɲa dzidziha ghuni ta zutá mana ka rwutá həɲ ya wa. Mndu ta za na buradi na ná, dza'a nzanza nda hafu ɲa kdekedzen,» ka Yesu nda həɲ. ⁵⁹ Ta taghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda ma Kafarnahum, mna Yesu ta tsa gwada ya.

Zlanavata sanlaha ma duhwalhani ta Yesu

⁶⁰ Ka sanlaha mataba duhwalhani snəɲər həɲ ta tsa gwada ya mantsa: «Dukdukwa na gwada na, wa dza'a laviɲtá snay na?» ka həɲ. ⁶¹ Daslafta Yesu ma

vghani kazlay: Ta rurun waku duhwalhani ta ghəŋa tsa tagha skwi ya kə'a, «nda ŋra ŋudufa kaghuni guli ra? ⁶² A ka tsa nghan kuni ta Zwanja mndu ta ŋlu da vli si hada tsi ghalya, waka ŋudufa ghuni dza'a magay tama? ⁶³ Sulkuma Lazglafta ta vla hafu, had sana skwi laviŋ mnda səla ta magata wa. Na gwada mnaghuna yu na ná, Sulkum nda hafu ya. ⁶⁴ Tsaw mataba ghuni ná, mamu sanlaha kul zlghafta dekdek,» ka Yesu nda həŋ. Tsaw nda sna Yesu daga zraftani ta gwal kul zlghafta dekdek, nda mndu ya dza'a skwapta tani. ⁶⁵ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Had mndu dza'a laviŋtá sagha da i'i, ka ghunak a Da wu kə'a ya,» ka'a.

⁶⁶ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, nda ndəgha sanlaha ma duhwalhani ta vraghuta, ka kwal kul dza'agəlta mistani. ⁶⁷ Ka Yesu mantsa: «Ki kaghuni, sli'a a kaghuni guli ra?» ka'a nda tsa gwal ghwanpədə his ya. ⁶⁸ Ka Simuŋ Piyer mantsa: «Mghama dá! Da wa ta dza'a ŋni? Ya wana mamu gwada hafu ŋa kdekeden da kagha. ⁶⁹ Zlghafzlgħa ŋni, nda sna ŋni guli kazlay: Kristi mndu nda ghuḅa ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka'a nda tsi. ⁷⁰ Ka Yesu mantsa: «I'i a ta dagaptá na kaghuni ghwanpədə his na ra? Nziya nza tsi ná, ka halaway ya turtuk mataba ghuni,» ka'a nda həŋ. ⁷¹ Ta ghəŋa Zudas Iskaryut zwanja Simuŋ ta mna tsi ta tsaya kabga tsatsi mndu dza'a skwapta, dər má tekw tsatsi mataba tsa gwal ghwanpədə his ya.

7

Kwalaghuta zwanamani ta zlghaftá Yesu

¹ Tahula tsa, mbaɗa Yesu ka ra haɗika Galili. Va a ta dza'a ta haɗika Zudiya wu, kabga ta ɗakwatsay ɗakwatsay maliha ta ghəŋa la Yahuda hada ŋa dzata. ² Tsaw ndusakndusa fitika skala dumbi da la Yahuda. ³ «Sli'afsl'i'a gha ka dza'a ka ta haɗika Zudiya kada nghanɗa duhwalha gha guli ta slna ta magə ka, ⁴ haɗ mndu ta kuma maraŋtá ghəŋani ta ɗifa ghəŋani wa. Ya wya mamu skwiha ta magə ka ya, maraŋmara ta ghəŋa gha banluwa ŋa nghanɗa inda mnduha ta kagha,» ka zwanamani nda tsi. ⁵ Tsaw ta zlg haf a zwanamani ta tsatsi wa. ⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta sagha a fitika ɗa wa. Ŋa kaghuni ya ná, ɗər ta wati luwa tsi, nda maga fitik, ka kaghuni. ⁷ Haɗ kaghuni ta husaŋtá mnduha wa. I'i ná, husaŋhusa yu ta mnduha, kabga ta mnanaŋmna yu ta slna taŋ kul ɗinaku ta həŋ. ⁸ Lawala kaghuni! La a i'i wu, kabga ta kɗa a sagha fitika ɗa karaku wu,» ka Yesu nda həŋ. ⁹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta həŋ, ka nzaghutá tsatsi ma Galili.

¹⁰ Manda laghwa zwanamani da vla skalu, ka sli'afɗá tsatsi ka ghəŋani ka lafi ma ɗifa ma ɗifa, kul maraŋtá ghəŋani banluwa.

Taghay Yesu ta skwi ma həga Lazglafta

¹¹ Ka la Yahuda mantsa: «Ga tsatsi tama!» ka həŋ ka zba Yesu ma vla skalu. ¹² Ka sli'avaftá zlerɗutawi ka ŋɗaŋɗa ta ghəŋa tsatsi mataba mnduha kazlay: Ŋərma mndu ya, ka sanlaha, mnduha ta zaɗiŋta tsi, ka sanlaha. ¹³ Ma va tsaya ná, haɗ mndu ta klanɗá lwi ka gwada ta ghəŋa Yesu wu, kabga zləŋa la mali ta ghəŋa la Yahuda.

¹⁴ Ɗəgatá tsa fitikha ŋa skalu ya ka gragra ya ná, ka sli'afɗá Yesu ka lamə da həga Lazglafta. Ka

taghə tsi ta skwi ŋa mnduha mida. ¹⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Taghaf ga na mndu na ta na ŋani ma skwi na na? Ya wya ta lagha a da vla taghaftá skwi wu, waka a snaŋtá skwi ma gwada Lazglafta mandana na?» ka həŋ ka ndərmimay. ¹⁶ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta sagha da mndu ta ghunigihatá skwi ta taghə yu, ta sabə da i'i a wa. ¹⁷ Ka fafa mndu ta ghəŋani ka maga skwi ta kumə Lazglafta, dza'a nda sna ka ta sagha da Lazglafta na skwi ta taghə yu na tsi, ka ta kla'ata ma ghəŋa da a yu. ¹⁸ Mndu ta mna gwada ta ghəŋa ghəŋani ná, ghəŋani ta ghubu tsi. Mndu ta zba vlanťá glaku ta mndu ya ta ghunafta, vərda mndu tsa mndu ya, ghwadaka mndu a wa. ¹⁹ Musa a ta vlaghunata zlahu wu ra? had ya mataba ghuni ta maga slna nda tsa zlahu ya wa. Ta zbə ŋaw kuni ta i'i ŋa dzata tama?» ka Yesu nda həŋ. ²⁰ Ka həŋ mantsa: «Nda ksa ka da halaway, wa ta zba kagha ŋa dzata na?» ka həŋ nda tsi.

²¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Turtuktuk yeya slna magan yu, ka ndərmim kuni nda ndərmima demdem. ²² Vlaghunavla Musa ta zlahu ŋa datsa fafad, aŋ mndani Musa a ta zrafta wa. Daga ta dzidzi ta zrafta lu. Ta datsay a kuni ta fafada zwani badu sabat rke? ²³ Ka si laviŋlava kuni ta tsa fafada zwan badu Sabat, kabga yaha lu da banaptá zlahu Musa ya ní, kabgawu ta basa kuni ta ŋuduf ta ghəŋa i'i, kabga vəl mbanaftha da ta mndu dzahuma' badu sabat tama? ²⁴ Ma tsə kuni ta guma wa iri, tsawa tsa ta guma manda ya ta raku,» ka Yesu nda həŋ.

Kristi ná, Almasihu ya

²⁵ Ka sanlaha ma mnduha la Ursalima mantsa: «Nana mndu na a ta zbə həŋ ŋa dzata kay ra? ka

həŋ. ²⁶ Ngha 6a ta platá vghani ta gwada, gwadanaf a lu wa. Ari tsatsaftsatsa a maliha mu kazlay: Kristi na mndu na kə'a kana? ²⁷ Aŋ mndani nda sna mu ta vli sabə tsi. Wya ka saghasa Kristi tani ná, haď mndu nda sna ta vli dza'a sabə tsi wu,» ka sanlaha ma mnduha la Ursalima guli.

²⁸ Ma tsa tagha skwi ta taghə Yesu ma da6a həga Lazglafta ya, ka klaŋtá tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda sna kaghuni ta i'i nda vli sabə yu dardar guli ra? Gaghəŋ gaghəŋa 6a a sagha yu wa. Vərdá mndu tsa mndu ta ghunidikta ya. Tsaw sna a kaghuni tama ta tsa mndu ya wa. ²⁹ I'i, nda sna yu, kabga sagha da tsatsi i'i. Tsatsi ta ghunidikta,» ka Yesu. ³⁰ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksay. Sew haď ya ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani karaku wa. ³¹ «Baďu saghar Kristi ní, dza'a magay ta mazəməzəmə ka malaghutá ŋa na mndu na ri?» ka ndəghata sanlaha ma mnduha mataba tsa dəmga ya.

Ghunafta la Farisa ta mnduha ŋa ksafťá Yesu

³² Ka sniŋtá la Farisa ta tsa skwi ta mnə mnduha makđekmakđek ta ghəŋa Yesu ya. Ka ghunaftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta gwal ngha həga Lazglafta da ksa Yesu. ³³ Ka Yesu mantsa: «Ta teke'a nzđa 6a kwitikw da kaghuni, kada vra yu da mndu ta ghunidikta. ³⁴ Dza'a zbay kuni ta i'i, slafta a kuni ta i'i wu, laviŋta a kuni ta 6hata ma vli ta dza'a yu guli wu,» ka Yesu nda həŋ. ³⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Dza'a laghu diga ŋa kwala mu kul slanaghata na? Dza'a laghu da taba la Yahuda ta wiđamtá vgha ma səla la Grek, ka tagha skwi ŋa la Grek rki na? ³⁶ Dza'a

zbay kuni ta i'i, sladighata a kuni wu, laviŋta a kuni ta 6hata da vli ta dza'a yu guli wu, ka'a ná, nu klatá ghəŋa tsa gwadani ya na?» ka həŋ ta ghəŋani.

Mnay Yesu ta gwada ta Sulkum nda ghuba

³⁷ Bađu kdavakta fitika tsa skalu ta nzakway ka mghama fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka sladata, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Ka ta kuzlaŋkuzla ndala ta mndu, ka sawi tsi da i'i da sa imi. ³⁸ «Ka zlg hafzlg ha mndu ta i'i katsi, dza'a mbəzagapmbəza dzubay ma ŋudufani.» Tsa imi ya ta vla hafu. Mantsa ya vindatani ma gwada Lazglafta,» ka Yesu. ³⁹ Tsaya ná, ta gwadə ta ghəŋa Sulkum dza'a tsu'u gwal dza'a zlg haftá tsatsi ta tsa gwada ya. Ta vla a lu ta Sulkum karaku ma tsa fitik ya wu, kabga ta kapanaf a lu karaku ta Yesu ma glakwani wa.

Kwala Yesu kul had ma fəlma mnduha

⁴⁰ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya snaŋər həŋ ta tsa gwada ya mantsa: «Vərdá anabi na mndu na,» ka həŋ. ⁴¹ «Kristi ya,» ka sanlaha. «Tsaw ma Galili dza'a saba Kristi rki? ⁴² «Ma zivra Dawuda ma luwa Batlehem ta nzakway ka luwa Dawuda*» a dza'a saba Kristi, ka vindatani ma gwada Lazglafta kay ra?» ka sanlaha. ⁴³ Kidaghi gamndər ka tsa ndəghata mnduha ya dagavapta ta ghəŋa gwada ta Yesu. ⁴⁴ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksaf ta, sew had ya ta faftá dzvu tida wa.

Ga rgha maliha la Yahuda

---

* **7:42** Ngha ta 2 Samuyel 7:12, Zabura 89:4-5, Irmiya 23:5, Mika 5:1.

⁴⁵ Ka vraghutá tsa gwal ngha hōga Lazglafta ya da slanaghatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa ya. Ka həŋ mantsa: «Nya kwal kuni ksakta na?» ka tsaha ya nda həŋ. ⁴⁶ Ka həŋ mantsa: «Kay! Hađ mndu ta kdə walaŋtá gwadaftá mndərga tsa gwada ta gwadə tsa mndu ya wu,» ka həŋ nda tsa la Farisa ya. ⁴⁷ Ka la Farisa mantsa: «Nu! Nanafnana lu ta kaghuni guli 6a? ⁴⁸ Mamu mndu dər turtuk mataba la mali mali, nda ya mataba la Farisa ta zlghaftá tsa mndu ya ta nghə kaghuni ra? ⁴⁹ Tsa ndəghata mnduha ta zlghafta ta nghə kaghuni ya ná, sna a həŋ ta zlahu Musa wu, gwal nda ksi'a həŋ!» ka la Farisa nda həŋ.

⁵⁰ Ka Nikwademu ta nzakway mataba taŋ si ta sli'afta girvidik ka lagha slanaghatá Yesu ya kay nda həŋ mantsa: ⁵¹ «Ka ta dawap a lu ta gwada da mndu, ka snaŋtá skwi maga tsi wu ná, ta gi tsanaghatasa zlahu mu ta guma ta ghəŋani ra?» ka'a. ⁵² Ka həŋ mantsa: «Tekw kagha mataba la Galili guli ra? Dzaŋa ta gwada Lazglafta 6a ka ngha ka, ka dza'a slanaghasla ka ta vli ta mna saba anabi ma Galili,» ka həŋ nda tsi. [⁵³ Tahula tsa, ka gazlaghutá həŋ dzagha taŋ.]

8

Marakw ksaf lu ta hliri

- ¹ Ka sli'aftá Yesu ka laghwí ta ghwá Zaytuŋ.
- ² Wrək tgha ka vragatá tsi, ka lamə tsi da da6a hōga Lazglafta, ka sli'adaghatá inda mnduha da tsi. Ka nzatá tsi nda nza ka tagha skwi ŋa taŋ.
- ³ Mbadá gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la

Farisa ka ksadaghatá sana marakw ksaf lu ta hliri. Ka kladamta da taba mnduha ka sladanata ta kama Yesu. ⁴ Ka hən mantša: «Mghama dá! Wana na marakw na ksaf lu ta hliri. ⁵ Mndərga na marakw na ná, zlbambata nda pala, ka zlahá Musa mnaŋnata. Waka kagha nda ŋa gha na?» ka hən nda Yesu.

⁶ Tsaw ŋa tsanamtá matsavada, kada mutsafta hən ta rutsak tida lagha hən mna tsa gwada ya ŋani. Lagha Yesu ka dzamtá ghən ka vinda skwi ta hadik nda ndafina dzvu. ⁷ Ka gdavatá hən ka va daway da tsi. Ka Yesu mantša: «Ka waya mataba ghuni kul walaŋta gatá dmaku ya, ka zlafzlrá tsi ta wuda na marakw na nda pala,» ka'a kapaŋtá ghən. ⁸ Ka dzəglamtá tsi ta ghən ka vindgəltá skwi ta hadik. ⁹ Tahula snaŋta taŋ ta tsa gwada Yesu ya, ka gazlaghatá hən turtuk turtuk, zrafta ta la galata mnduha ha ka saha ta zwani. Ka zlaŋtá hən ta Yesu turtukwani nda tsa marakw ya ta sladu ta kəmani. ¹⁰ Kə'a ka Yesu kapglaŋtá ghən ná, tsa marakw yeya nghan tsi. Ka Yesu mantša: «A', gazlagha diga hən kay ní makwa na? Had mndu ta tsaghagha ta guma kay ra?» ka'a nda tsi. ¹¹ Ka tsa marakw ya mantša: «Had mghama dá wa,» ka'a. Ka Yesu mantša: «Tsa a i'i ta guma ta ghəŋa kagha guli wa. La! Yaha ka magəgəltá dmaku,» ka'a nda tsi.

Yesu tsuwadaka ghəŋa hadik

¹² Ka Yesu nda hən guli mantša: «I'i tsuwadaka ghəŋa hadik, mndu ta dza'a mista dá ná, had dza'a mbada ma grusl wu, dza'a mutsay ta tsuwadaka hafu,» ka'a. ¹³ Ka la Farisa mantša: «Ghuba ghəŋa gha ta ghubu ka, vərda gwada a na gwada gha

na wu,» ka hən ta ghəni. ¹⁴ Ka Yesu nda hən mantsa: «Dər má ghuba ghəna da ta ghubu yu ná, vərda gwada ya ta mnə yu, kabga nda sna yu ta vli sagha yu nda vli ta dza'a yu. Tsaw kaghuni ya ná, sna a kuni ta vli sagha yu, nda vli ta dza'a yu wa. ¹⁵ Kaghuni ná, guma wa iri ta tsə kuni. I'i, tsa a yu ta guma ta ghəna mndu wa. ¹⁶ Ala ka tsatsa yu ta guma katsi, vərda guma na guma da, kabga turtukwa da a yu wu kawadaga ɲni nda Da ta ghunigihata. ¹⁷ Nda vinda ma zlahə ghuni kazlay: Ka nda guya gwada mnduha his ta va tsa skwa turtuk ya katsi ná, kahwathwata nzakwa tsa gwada ya* kə'a. ¹⁸ Ghuba ghəna da ta ghubu yu mndani, ta ghuba i'i Da da ta ghunidikta guli,» ka'a nda hən. ¹⁹ «Ga Da gha na?» ka hən nda tsi. Ka Yesu mantsa: «Sna a kuni ta i'i wu, sna a kuni ta Da da guli wa. Ka má nda sna kuni ta i'i ná, má nda sna kuni ta Da da guli,» ka'a nda hən.

²⁰ Ta tagha skwi ma daɓa həga Lazglafta mna tsi ta tsa gwadaha ya, ta nzaku ndusa nda vla pgha tsemi. Sew had mndu ta fafta dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani wa.

Mnanɗa Yesu ta sli'ani da dani

²¹ Ka Yesu mantsa: «Dza'a laghula yu, dza'a zbay kuni ta i'i. Dza'a rwaku kuni ma dmaku, laviɗta a kuni ta ɓhata ma tsa vli ta dza'a yu ya wu,» ka'a nda hən guli. ²² Ka la Yahuda mantsa: «Vghani rki dza'a tsi dzuvta kəl tsi ka mnay kazlay: Laviɗta a kuni ta ɓhata da tsa vli ta dza'a yu ya wu kə'a na?» ka hən ta ghəna tsa gwadani ya. ²³ Ka Yesu mantsa: «Gwal ta ghəna hadik kaghuni, la ta luwa

* **8:17** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 17:6, 19:15.

i'i, ɲa gwal ta ghəɲa hadik kaghuni, ɲa na ghəɲa hadik na a i'i wa. ²⁴ Tsaya tsa kəl yu ka mnay ɲa ghuni kazlay: Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni kə'a ya. Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni ka si zlgha a kuni kazlay: "I'i ná, i'i ya kə'a ya wu,"» ka'a nda həɲ. ²⁵ Ka həɲ nda tsi mantša: «Wa kagha katak na?» ka həɲ. Ka Yesu nda həɲ mantša: «Tsa i'i mnaghuna yu daga taɲtaɲ ya, ya. ²⁶ Ta traku skwiha ɲa mnay da ta kaghuni, ka tsaghunaghatá guma. Tsa mndu ta ghunigihata ya ná, vərda mndu ya. Skwi snaɲ yu da tsi ta mnə yu ɲa mnduha ta ghəɲa hadik,» ka'a nda həɲ.

²⁷ Sew sna a həɲ kazlay: Ta gwadə ta Da na Yesu ta tsa gwada ya kə'a wa. ²⁸ Ka Yesu nda həɲ mantša: «Badu kapadafta ghuni ta Zwanɲa mndu ya, badu tsaya dza'a snaɲta kuni "ta i'i." Badu tsaya guli dza'a snaɲta kuni kazlay: Gagħəɲgagħəɲa da a ta maga yu ta skwi wu, manda ya taghadif Da ta mna yu ta gwada da† kə'a. ²⁹ Tsa mndu ta ghunidikta ya ná, kawadaga ɲni nda tsi. Turtukwa da a zlihata tsi wu, kabga ta maganamaga yu ta skwi ta zdəganata inda fitik,» ka'a. ³⁰ Ta gwadə Yesu ta tsa gwadaha ya ná, nda ndəgha gwal ta zlghafta.

Da Lazglafta ta sagha kahwathwata

³¹ Ka Yesu nda tsa la Yahuda ta zlghafta ya mantša: «Ka gdavagda kuni ma skwi ta taghə yu ɲa ghuni katsi, nda nza kuni ka vərda duhwalha da. ³² Dza'a nda sna kuni ta kahwathwata, ɲa vlaghunata tsa kahwathwata ya ta nzaku nda platá vgha,» ka'a ³³ Ka la Yahuda mantša: «Zivra

† 8:28 Ngha ta Yuhwana 3:14.

Abraham aŋni, ta walaŋ a aŋni ta nzata ka vu'a mndu wa. Ta wu ŋa mnay gha kazlay: Dza'a plaku vgha ghuni kə'a na?» ka həŋ nda tsi. ³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, inda mndu ta ga dmaku ná, nda nza ka vu'a dmaku. ³⁵ Had vu'a ta gdavata ma həga ga mndu wu, zwaŋ yeya ta gdavata ŋa dekdek. ³⁶ Ka zwaŋ ta plighunista katsi ná, falau' vgha ghuni kahwathwata. ³⁷ Nda sna yu kazlay: Zivra Abraham kuni kə'a, ama wana kuni ta psa i'i ŋa dzata, kabga tsu'a a kuni ta gwada da wa. ³⁸ Skwi nghan yu da Da da ta mnə yu. Kaghuni, skwi taghaghunaf da ghuni ŋa ghuni ta magay,» ka'a ³⁹ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Abraham da ŋni ta aŋni,» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka má vərda zwana Abraham kuni katsi ná, má mndərga slna Abraham ta magə kuni. ⁴⁰ Wana ndanana ná, ta zba dzata i'i ta mnaghunata kahwathwata skwi ya snaŋ yu da Lazglafta kuni. Ta walaŋ a Abraham ta magatá mndərga tsaya wa. ⁴¹ Kaghuni ná, slna da ghuni ta magə kuni,» ka'a nda həŋ. Ka həŋ mantsa: «Masagwa a aŋni wa. Turtuktuk Da ŋni ta nzakway ka Lazglafta,» ka həŋ. ⁴² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka si Lazglafta vərda da ghuni katsi ná, má dza'a dvuđva kuni ta i'i. Sli'af da Lazglafta i'i ka sagha, gaghəŋgaghəŋa da a sagha yu wa. Tsatsi ta ghunigidaghata. ⁴³ Laviŋ a kuni ta snaŋtá gwada da wu, kabga kwala ghuni kul fatá sləməŋ ka sna skwi ta mnaghunata yu. ⁴⁴ Da ghuni ná, halaway ya. Ta kumay kuni ta maganata skwi ta zdəganata. Nda nza tsatsi ka mnda dzata mndu daga ma zlafta. Ta walaŋ a ta sladafta ta kahwathwata

wu, kabga had kahwathwata da tsi wa. Vərda ηani ma gwada ta gwadagapta ná, tsakalawi ya, kabga tsakalawi tsatá fwa tsatsi. Dani ma tsakalawi tsatsi guli. ⁴⁵ I'i, tsu'a a kuni ta i'i, kabga mnay da ta kahwathwata wa. ⁴⁶ Waya mataba ghuni dza'a mnihata kazlay: Ta6 magamaga ka ta dmaku dər turtuk səla kə'a nda i'i na? Ka si kahwathwata ta mnə yu, kabga wu kwal kuni zlgay na? ⁴⁷ Mndu ya nda nza ka ηa Lazglafta ná, ta snay ta gwada Lazglafta. Kaghuni, sna a kuni ta gwada Lazglafta wu, kabga nza a kuni ka ηani wu,» ka Yesu nda həη.

I Yesu nda Abraham

⁴⁸ Ka la Yahuda mantsa: «Ta ηaηni a ta mnay kazlay: Mnda la Samari kagha, nda ksa ka da halaway kə'a kay rke?» ka həη nda tsi. ⁴⁹ Ka Yesu mantsa: «Ksa a yu da halaway wa. Glaku ηa da ta vlay ηa Da da, ka mbi data kaghuni ta i'i. ⁵⁰ Zba vlantá glaku ta ghəηa da a ta zbə yu wa. Turtuk tsa mndu ta zba tsa glaku ya ηa da, tsatsi ta tsa guma guli. ⁵¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta snatá skwi ta taghə yu, had dza'a mtuta dekdek wa,» ka'a nda həη.

⁵² Ka la Yahuda nda tsi mantsa: «Ndanana grafta ηni kazlay: Nda ksa ka da halaway kə'a. Mtumta Abraham, rwurwa la anabi guli. “Ka snasna mndu ta skwi ta taghə yu ná, had dza'a mtuta dekdek wu,» ka ka ná, ⁵³ mal kagha ka tsa da ηni Abraham ta mtuta ya ra? Ari mal kagha a ka tsa anabiha ta rwuta ya na? Wa i'i ka kagha ta gray na?» ka həη. ⁵⁴ Ka Yesu nda həη mantsa: «Ka vla glaku ta vlə yu ηa ghəηa da katsi ná, bətbət tsa glakwa da ya. Da da ta vlihatá glaku, tsa ta mnə kaghuni kazlay: Má Lazglafta ηni ya kə'a

⁵⁵ kul snaŋta kuni ya. I'i nda sna yu ta tsatsi. Ka má sna a yu wu ka yu mazlay katsi ná, má dza'a nzakway yu ka guram nda kaghuni ta tsakalawi ya. Tsaw nda sna i'i ta tsatsi, ta snay yu ta gwadani guli. ⁵⁶ Harharhar ghəŋa Abraham ta ghəŋa vəl ndanayni ta dza'ani nghanťá fitika da. Ka nghanťá tsi, ka tuta tsi da rfu,» ka Yesu nda həŋ. ⁵⁷ Ka la Yahuda mantsa: «Ta maga a ima gha hutaf mbsak ná, gi nda nghan yu ta Abraham ka ka?» ka həŋ nda tsi. ⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «“Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, makəđ lu ka Yatá Abraham ná, mamu i'i,”» ka'a nda həŋ. ⁵⁹ Na mnatani ta tsaya, ka hlaftá həŋ ta pala ŋa zlərtsay. Ka difaghutá Yesu, ka saghu tsi da daḅa həga Lazglafta.

9

Mbanafta Yesu ta sana ghulpata mndu

¹ Ta labə Yesu ta tvi, ka nghanťá tsi ta sana mndu nda ghulpa daga ta yagatá lu. ² «Maləma da! Wana nda ghulpa na mndu na daga ta yagatá lu. Tsatsi re, dadahani a ta gatá dmaku katək na?» ka duhwalhani dawəŋta da tsi. ³ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəŋa dmakwani a ghulpəta tsi wu, ta ghəŋa dmakwa dadahani a guli wa. Ghulpghulpa ŋa maravata slna Lazglafta nda ma tsatsi. ⁴ Ta ka fitik vəl na ná, magamamaga ta slna mndu ya ta ghunigihata. Wana vli dza'a kuzuta ŋa kwal kul laviŋta ksəgəltá slna. ⁵ Tata ghəŋa hadik na yu karaku ná, i'i tsuwadaka ghəŋa hadik,» ka Yesu.

⁶ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka tfatá tsi ta sərdək, ka hwada'atá hadik nda tsi, ka masanafta ta kwapaya irihani. ⁷ Manda kdīŋtani

ta masanaftá, ka'a nda tsi mantsa: «La mbaziṅta kuma gha ma ima Silwe,» ka'a. Tsa «Silwe» ya ná, manda mnay kazlay: Ghunay kə'a ya.

Ka sli'aftá tsi ka laghwi mbaziṅtá kumani. Mbaziṅtani, tsidid irani, ka sli'aftá tsi ka laghu dzaghani. ⁸ «Na mndu ta nzata ka gatá skwi da mnduha ya a na mndu na kay ra?» ka sləvdahani si ta gdata ta nghanṅa ta gatá skwi ya. ⁹ «Tsatsi ya» ka sanlaha. «Tsatsi a wu, sana mndu ya ta gara vgha nda tsatsi,» ka sanlaha guli. Ka tsa mndu ya mantsa: «Aṅ! vada ya,» ka'a. ¹⁰ «Waka ka magay kəl ka ka nghanṅá vli 6a?» ka həṅ nda tsi. ¹¹ «Sana mndu ya ta hgə lu ka Yesu, ta hwada'atá hadik, ka masadiftá tsi ta kwapaya iriha da. «La mbaziṅtá kuma gha ma ima Silwe,» ka'a nda i'i, ka sli'aftá yu ka laghwi yu mbaziṅta, kəl yu ka nghanṅá vli,» ka'a. ¹² «Ga tsa mndu ya ndana?» ka həṅ nda tsi. «Sna a i'i wa,» ka'a nda həṅ.

Dawutá vla la Farisa da tsa mndu si nda ghulpa ya

¹³ Ka klaftá həṅ ta tsa mndu si nda ghulpa ya, ka klaghata da la Farisa. ¹⁴ Tsaw baḍu Sabat hwada'ata Yesu ta tsa hadik ya, ka masanaftá tsa mndu ya ta kwapaya irihani ka mbanafta ya. ¹⁵ Ka dawgəltá la Farisa da tsi kə'a magaku kəl tsi ka nghanṅá vli. Ka'a mantsa: «Hadik hwada a tsi, ka masadifta ta kwapaya iriha da. Ka mbaziṅta yu ta kuma da, kəl yu ka nghanṅá vli,» ka'a nda həṅ. ¹⁶ Ka dgavaptá la Farisa his gamndər. «Mnda Lazglafta a tsa mndu ya wu kabga sna a ta skwi ta mnə zlahu sabat wu,» ka sanlaha. «Waka mnda dmaku dza'a maga mndərga tsahaya ma mazəməzəmə na?»

ka sanlaha, ka hən̄ ta ghən̄ani. ¹⁷ Ka hən̄ nda tsa mndu ya mantša: «Wa tsa mndu ta mbaghafta ya ka kagha ta gray na?» ka hən̄ ka mahis nda tsi. «Anabi ya,» ka'a nda hən̄.

¹⁸ Ta lanaf a ta la mali ta ghən̄a la Yahuda na mnay kazlay: Si nda ghulpa tsa mndu ya, ka nghan̄tá tsi ta vli kə'a wa. Ka laghu hən̄ hgaktá dadaha tsa mndu ya. Ka sagha hən̄. ¹⁹ Manda sagha taŋ, «zwan̄a ghuni na mndu na ra? Grafgra kuni kazlay: Nda ghulpa ta yagata kuni kə'a ra? Waka a magaku kəl tsi ka nghan̄tá vli ndana 6a?» ka hən̄ nda hən̄. ²⁰ Ka dadahani mantša: «Nda sna aŋni kazlay: Zwan̄a ŋni ya kə'a. Ta yagatá ŋni guli ná, nda ghulpa. ²¹ Tsaw sna a aŋni kə'a magaku kəl tsi ka nghan̄tá vli wa. Dawawadawa da tsi, nda gla tsatsi prək ka zlgħawani tsatsi ka ghən̄ani,» ka hən̄. ²² Ta zləŋay tsa dadahani ya ta la maliha ta ghən̄a la Yahuda, kəl hən̄ ka mnay mantša. Tsaw la mali ta ghən̄a la Yahuda ya ná, nda ghada dzrafta taŋ. Mndu ta mnay kazlay: Yesu ná Kristi ya kə'a ná, dza'a talin̄tala lu ta tsa mndu ya ma həga tagha skwa mu kə'a. ²³ Tsaya kəl dadahani ka mnay kazlay: Nda gla tsatsi, prək tsatsi ka ghən̄ani ka zlgħawani kə'a ya.

²⁴ Ka hgəglan̄tá la Farisa ta tsa mndu ya kamahis. Ka hən̄ nda tsi mantša: «Mna kagha ta kahwathwata ta kəma Lazglafta. Aŋni ná, nda sna aŋni kazlay: Mnda dmaku tsa mndu ya kə'a,» ka hən̄. ²⁵ Ka tsa mndu ya mantša: «Ka mnda dmaku tsi, ka mnda dmaku a tsi wu, sna a i'i wa. Skwi turtuk ya snaŋ i'i ná, si nda ghulpa yu, ndanana nda ngha yu ta vli tsidid,» ka'a nda

həŋ. ²⁶ «Waka a magaghata kəl ka ka nghanṭá vli ka ka?» ka həŋ nda tsi. ²⁷ «Ghadaghada yu ta mnaghunata, va a kuni ta snay wu. Nu ta kumə kuni ta mnəglaghunata da tama, ari ta kumay a kaghuni ta nzakway ka duhwalhani guli na?» ka'a nda həŋ. ²⁸ Ka rarazə həŋ. Ka həŋ mantsa: «Ba kagha ta nzakway ka duhwalani wala, aŋni ná, duhwalha Musa aŋni. ²⁹ Nda sna amu kazlay: Gwadgana gwada Lazglafta ta Musa kə'a. Tsa mndu ya, sna a aŋni ka sagha ga tsi wu,» ka həŋ. ³⁰ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wanawa mandərmimi kay tama! Sna a kuni ta vli ka ga sagha tsi wu? Wana gunihaguna ta ira i'i tada tsa. ³¹ Skwi ya snaŋ amu ná, zlgha a Lazglafta ta wa skwi ta dawu mnda dmaku wa. Mndu ya ta vla glaku ŋani, ta snanatá ŋani, ta zlghə tsi ta wani. ³² Ka yawu ta sna a lu ta mnay kazlay: Mamu mndu ta gunanatá ira mndu yaga lu nda ghulpa kə'a wa. ³³ Ka si nza a tsa mndu ya ka mnda Lazglafta wu ná, má had sana skwi laviŋ tsi ta magata wa,» ka'a nda həŋ. ³⁴ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Kagha yaga lu ka dmaku dze'dze' guli ná, ka taghəgəltá skwi ŋaŋni,» ka həŋ, ka ghzlagapta ma həga tagha skwa taŋ.

Vərdaka ghulpata mndu

³⁵ Manda snaŋta Yesu kazlay: Ghzlagap ghzla lu ma həga tagha skwa la Yahuda kə'a, ka lagha tsi slanaghata. Ka'a mantsa: «Zlghafzlgha ka ta Zwaŋa mndu ra?» ka'a nda tsi. ³⁶ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wayə ní mghama da! Mnihamna ka zlghafta yu,» ka'a nda tsi. ³⁷ «Vani na ta nghə ka, ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi. ³⁸ «Zlghafzlgha yu mghama da,» kə'a tsəlbata ka ndəba dzvu ŋani.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Sasa yu ta na ghəŋa hadik na ŋa dganatá nzakwa mnduha. Na nghanŋta gwal kul nghanŋtá vli, ta vli. Ta ghulpəta gwal nda ngha ta vli,» ka'a. ⁴⁰ Ka sanlaha ma la Farisa hada mantsa: «Dza'a ghulphulpa aŋni guli ra?» ka həŋ nda tsi manda snaŋta taŋ ta tsa gwadaha ya. ⁴¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka má ghulphulpa kuni katsi ná, má had dmaku ta kaghuni wa. Tsaw “nda ngha aŋni ta vli,” ka kuni ndanana ya, tsaya kəl dmakwa ghuni ka gdavata,» ka'a nda həŋ.

10

Yesu vərda mnda ngha tuwak

¹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta kwal kul lami nda ta watgha gamaka tuwakha, ka valadata nda ta muhul ná, ghali tsa mndu ya, gənda tsa mndu ya guli. ² Ala ka lami nda ta watgha tsa mndu ya katsi, mnda ngha tuwakha tsa mndu ya. ³ Dza'a gunanaguna mnda ngha tsa həga ya ta watgha, dza'a nda sna tuwakha ta lwani, ŋa hgayni ta tuwakhani nda hga taŋ nda hga taŋ. Na zligiŋtani ta həŋ dzibil. ⁴ Zligiŋtani ta inda tuwakha ta nzakway ka ŋani ya, ŋa dza'ani ta kəma taŋ, ta dza'a hahəŋ mistani. Ta dza'a tuwakhani mistani, kabga nda sna hahəŋ ta lwani. ⁵ La a həŋ mista mndu kul snaŋtá həŋ wu, dza'a hwayaghuhwaya həŋ di'iy nda tsi, kabga tsatsaf a həŋ ta lwani wa.»

⁶ Mantsa ya ka Yesu mnanatá mahdihdi ta həŋ, sew sna a tsa mnduha ta snay ya ta ghəŋa tsa skwi ta mnə tsi ya wa.

Yesu vərda mnda ngha tuwak

⁷ Ka Yesu nda hən̄ guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, i'i watgha gamaka tuwakha. ⁸Inda gwal ta sagha ka tinlaghutá i'i, ghali tsaha ya, gənda hən̄ guli. Ama ka kwalaghutá tuwakha ta sna lwa taŋ. ⁹I'i watgha gamaka tuwak, ka lamla mndu nda ta i'i, dza'a mbaku. Dza'a laviŋlava ta lami ka sabi, ŋa mutsaftani ta skwa zayni. ¹⁰Mndu ta ghali ná, ghali ŋani ta sagha da ghalay, ŋa dzata, ŋa zadanata. I'i ná, saghasa yu ŋa mutsafta mnduha ta hafu ka haslay, ŋa nzakwa taŋ kul had sana skwi ta pɔgudunustá hən̄. ¹¹I'i vərda mnda ngha tuwak, vərda mnda ngha tuwak ná, nda fa vghani ŋa tuwakhani. ¹²Mndu ta ngha tuwak ta plə lu nda pla ŋani ná, ŋani a tuwakha wu na, nghayni ta kramtak mtak ta sagha ya ná, hwayaghutani ka zlanavatá tuwakha, ŋa valafta kramtak mtak ta tuwakha, ka kwitanatá hən̄. ¹³Tsaya skwi ta magə mndu ta maga slna ŋa tseɖi, had ɖaŋwani nda tuwakha wa. ¹⁴I'i ná, vərda mnda ngha tuwak yu, nda sna yu ta tuwakha ɖa, hahən̄ guli nda sna hahən̄ ta i'i, ¹⁵manda va ya snaŋ Da ta i'i ya, i'i guli ná, nda sna yu ta Da, nda fa vgha ɖa guli ŋa tuwakha ɖa. ¹⁶Mamu sanlaha ma tuwakha ɖa guli, kul had ma na gamak na. Dza'a nda sna hən̄ ta lwa ɖa, ŋa hlaktá ɖa ta hən̄, ŋa nzata taŋ tuts, turtuk mndu ta ngha hən̄. ¹⁷Dvuɖva Da ta i'i, kabga fafa yu ta vgha ɖa ŋa mtuta, ŋa mutsəglafɖa ɖa. ¹⁸Had mndu ta laviŋtá klaptá hafu ma i'i wu, i'i ka ghəŋa ɖa ta vlata. Laviŋlava yu ta vlata, laviŋlava yu ta mutsəglafɖa. Tsaya skwi dza'a ka magay ka Da ɖa nda i'i.»

¹⁹ Ka dagəglavaptá la Yahuda kidaghi gamndər

ta ghəŋa tsa gwadā ya. ²⁰ Ka sanlaha ma həŋ mantsa: «Mamu duhwala halaway ma na mndu na, nda ksa da halaway, ŋaw ta sna kuni ta gwadā ta gwadə tsi na?» ka həŋ. ²¹ «Had mndu nda ksa da halaway ta gwadā manda tsaya wu, laviŋlava duhwala halaway ta gunana ta iri ta mnduha ra?» ka sanlaha guli.

Zlghaf a sanlaha ta Yesu wa

²² Ma fitika mazlam, ka skalə lu ta skala havaktá guna həga Lazglafta ma Ursalima. ²³ Mbadā Yesu ka wawaku ma rmak ta wa tsa həga Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ ya. ²⁴ Ka lagha la Yahuda wanafta ddivis. Ka həŋ nda tsi mantsa: «Ŋa kulam yawu dza'a zlaŋnata ka ma dga ghəŋ ta dgə ŋni na? Ka kagha ta nzakway ka Kristi ya kay, mnaŋna ka dardar 6a?» ka həŋ nda tsi. ²⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mnaghunamna yu, zlgha a kuni wa. Na slnaha ta magə yu nda hga Da da na ta mnaŋtá i'i, ²⁶ zlgha a kuni wu kabga had kuni mataba tuwakha da wa. ²⁷ Nda sna tuwakha da ta lwa da. I'i nda sna yu ta hahəŋ, ta dza'a həŋ mista da guli. ²⁸ Ta vlanvla yu ta hafu ŋa kdekedzen ta həŋ. Had həŋ dza'a walaŋta zwaduta wu, had mndu dza'a hlaptá həŋ ma dzva da guli wa. ²⁹ Tsa Da da ta vliha ta həŋ ya, malaghumala ta inda sanlaha. Had mndu dza'a laviŋtá hlaptá həŋ ma dzva Da da wa. ³⁰ Aŋni nda Da da ná, ka skwa turtuk ŋni,» ka'a nda həŋ.

³¹ Lagha la Yahuda ka hləglaftá pala ŋa zlərtsay.

³² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Wya nda ndəgha slna dinadina si da Da da magaghuna yu, ta ghəŋa wati ta kuma kuni ta zlərtsa i'i na?» ka'a nda

həŋ. ³³ Ka həŋ mantsa: «Ta ghəŋa magata gha ta skwi dīna a ta zlərtsa ŋni ta kagha wu, ta ghəŋa vəl kwarakwara gha. Kagha ta nzakway ka mnda səla ná, ta gra ghəŋa gha ka nda Lazglafta,» ka la Yahuda nda tsi. ³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vinda a ma deftera zlahā ghuni ma vla mnay Lazglafta kazlay: Kaghuni ná, “lazglaftaha” kuni* kə’a kay ra? ³⁵ Nda sna mu kazlay: Had mndu dza’a lavinťa hərdinťa skwi nda vinda ma deftera Lazglafta wu kə’a. Tsaw lazglaftaha kuni ka Lazglafta tsanaftá hgu ta mnduha ta mnə tsi ta gwadani ŋa taŋ. ³⁶ I’i, Da ta zbaptá i’i, ka ghunigihata ta ghəŋa hadik, waka kuni dza’a mnay kazlay: Ta kwarakwara ka kə’a kabga mnay dá kazlay: Zwanja Lazglafta yu kə’a? ³⁷ Ka slna Da dá a ta magə yu ta nghə kuni wu, ma zlghaf kuni ta i’i. ³⁸ Ala ka si vani tsi ta magə yu katsi, dər má zlghaf a kuni ta i’i wu, zlghafwazlgha a ka tsa slnaha ya, kada grafta kuni, ŋa snanťa ghuni kazlay: Da ta nzaku ma i’i, i’i ma Da guli kə’a,» ka Yesu nda həŋ. ³⁹ Ta ghəŋa tsaya ka zbəgəltá həŋ ta ksafťa, ka zadānaghatá tsi rək ta həŋ. ⁴⁰ Ka vrəglaghutá Yesu ta 6la ghwa Zurdeŋ, ma vla taŋtaŋa magay Yuhwana ta batem ŋa mnduha, ka nzatá tsi hada. ⁴¹ «Had mazəmzəm dər turtuk maga Yuhwana wa. Tsaw inda skwi ya mna Yuhwana ta ghəŋa na mndu na ná, manda va tsaya nzakwani, ka ndəghata mnduha ta sli’adaghata da tsi ta mnay.» ⁴² Ma tsa vli ya, nda ndəgha gwal ta zlghaftá Yesu.

11

---

* **10:34** Ngha ta Zabura 82:6.

Mtakwa Lazar

¹ Mamu sana mndu ma luwa Betani Lazar hngani ksaf danwa. Ma tsa luwa ya ta nzakwa kwaghamani ta nzakway ka i Mari nda Marta.

² Tsa Mari ya tsa ta pghanafá urdi ta sɔla ta Mgham Yesu ka takadáy nda swida ghənjani ya. Zwanamani tsa Lazar kul dughwanaku ya guli.

³ Ka tsghaghatá tsa kwaghamani ya ta lwi ŋa Yesu kazlay: Mghama dá, dughwana a tsa gra gha ya kay wu kə'a. ⁴ Ka Yesu mantsa: «Dzata a tsa danwa ya ta Lazar wa. Ŋa marantá glakwa mbrakwa Lazglafta tsa danwani ya, kada maravata glakwa Zwaná Lazglafta guli,» ka'a manda snanjani ta tsa gwada ya.

⁵ Tsaw ta dvay Yesu ta i Marta nda mukumani nda Lazar. ⁶ Tahula tsa snanta Yesu kazlay:

dughwana a Lazar wu kə'a ya, ka magəglatá tsi ta fitik his, ma tsa vli hada tsi ya. ⁷ Tahula tsa,

«vramavra ta hadika Zudiya,» ka'a nda duhwalhani. ⁸ «Maləma dá, kdakwa la Yahuda tsa ta kuma zlartsa ta kagha nda pala ŋa dzata ná, vramavra ta hadika Zudiya ka ka?» ka duhwalhani nda tsi.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Ghwanpdə his a nzemndi ma vaghu ra. Ka ta mbadə gifitik mndu ta mbađa ná, had tuthun, ta dzadzay wu, kabga tsuwadak vli ta wa irani gifitik. ¹⁰ Ala ka girvidik ta mbađa mndu ta mbađa katsi, ta dzadzay tuthun, kabga ngha a ta vli girvidik wu,» ka Yesu nda həŋ. ¹¹ «Wa a dzadza hani ta gra mu Lazar, ka la yu da sli'anafita,»

ka'a nda həŋ tahula mnatani ta tsa gwada ya. ¹² «Mghama dá! ka si hani ta dzata ya ní, had dza'a mbafta ra?» ka duhwalhani nda tsi. ¹³ Ba va hani ta dzata kahwathwata ka hahəŋ sizlay nda

ɲa taɲ. Tsaw ta ghəɲa mtatani mna Yesu ta ɲani.
¹⁴ Ka Yesu klinistá ghəɲani ta həɲ mantsa: «Nda mta Lazar tane! ¹⁵ Ta rfu yu ta ghəɲa kwala dá kul had hada. Dina tsaya ka ɲa ghuni, ɲa fafta ghuni ta ghəɲ ta i'i. Mbadma slanaghata ndana tama,» ka'a nda həɲ. ¹⁶ «Mbadma amu guli, ka dza'a mu rwuta kawadaga nda tsi,» ka Tuma ta hgə lu ka mbuhwali nda pɔakwa duhwalha.

Yesu hafu

¹⁷ Ta lagha Yesu ná, mafwada fitika Lazar tsa ma hadik manda padamta. ¹⁸ Tsa luwa Betani ya, malaghumala a ka meli hkən nzakwani nda luwa Ursalima wa. ¹⁹ Nda ndəgha la Yahuda ta sli'adaghata da zgwantá i Marta nda Mari, ta ghəɲa mtatá zwanjama taɲ. ²⁰ Manda sɲantá Marta kazlay: Wa'a Yesu ta sagha kə'a, ka labə tsi da guyay ta tvi, ta nzutá nzakwani Mari mintgha. ²¹ Ka Marta nda Yesu mantsa: «Mghama dá! Ka má hadna ka katsi ná, má mta a zwanjama dá wa. ²² Tsaw dər nda vanana ná, nda sna yu kazlay: Inda skwi dza'a ka dawantá da Lazglafta ná, dza'a tsu'aghaf tsu'a Lazglafta ta wani kə'a,» ka Marta nda Yesu. ²³ Ka Yesu mantsa: «Dza'a sli'agapsli'a zwanjama gha ma mtaku,» ka'a nda tsi. ²⁴ «Nda sna yu mantsa kazlay: Dza'a sli'agapsli'a ma mtaku badu kdakwa ghəɲa hadik kə'a,» ka Marta nda tsi. ²⁵ Ka Yesu nda tsi mantsa: «I'i tsa mndu ta sli'aganaptá gwal nda rwa ɲa nzəglata taɲ nda hafu ya. Mndu ta zlghaftá i'i dər mtumta tsi, dza'a nzanza nda hafu. ²⁶ Dər wati ma mndu ka ta ndiri tsi ta zlghaftá i'i had dza'a mtuta dekdek wa. Zlghafzlgha ka ta tsa?» ka Yesu nda tsi. ²⁷ Ka Marta

nda tsi mantša: «Añni mghama dá, zlg hafzlg ha yu kazlay: Kagha ná, Kristi Zwanja Lazglafta ya dza'a saha ta ghəŋa hadik ka,» ka'a nda tsi.

Tawa Yesu ta ghəŋa mta ta Lazar

²⁸ Mnatani ta tsa gwada ya, ka sli'afta tsi ka laghwí mnanata mukumani Mari makdek makdek kazlay: Wa'a tsa mndu ta taghamata skwi ya kay hadna ta gvala kagha, ka'a. ²⁹ Na gi snan̄ta Mari mantša ya, gi brahwat sli'afta, ka hwaya slanaghatá Yesu. ³⁰ Tsaw ta lamə a Yesu da luwa karaku wu, tata nzaku ma tsa vla guyakwa tan̄ nda Marta ya. ³¹ Nghay tsa la Yahuda ta nzaku ma həga ta ləa ŋuduf ŋa Mari ta tsa gi sli'aftani brahwat ka sli'i dzibil ya, ka həŋ mantša: Ya sli'ani da taw ta kulu tsa, ka həŋ ka sabi mistani. ³² «Mghama dá! Ka má hadna ka ná, má mta a zwanjama dá wu,» Ka Mari zləmbatá ma ghuva Yesu nghan̄ər tsi manda ḡhadaghatani da tsa vli nda tsi ya. ³³ Nghay Yesu ta Mari ta taw, nda tsa la Yahuda ta labə mistani ya tani, ka lagha tsi ta ŋudufa Yesu ka kəbanaf̄ta. ³⁴ «Ga padamta kuni na?» ka'a nda həŋ. «Mghama dá! Sawi nghanata ba,» ka həŋ nda tsi. ³⁵ Ka mbəzə Yesu ta ima taw. ³⁶ «Nghawa kə'a ta d̄vay ba!» ka la Yahuda ta ghəŋani. ³⁷ «Tsatsi ta mbanaf̄ta ghulpata mndu kay guli ná, laviŋ a ta pyaftá Lazar má ŋa kwal kul mtuta ra,» ka sanlaha mataba tan̄.

Vranamta Yesu ta hafu ma Lazar

³⁸ Ka ləglagha tsi ta ŋudufa Yesu. Ka sli'afta tsi ka lagha ta kulu. Sana galigha ya fuŋ lu ta klam ta wani. ³⁹ «Tan̄walaghwa ya klam ta wani ya,» ka Yesu. «Mghama dá! Nda ghada zi'atani, kabga

ma fwaða fitikani na manda paðamta,» ka Marta, mukumani ma tsa mndu nda mta ya. ⁴⁰ «Mnagha a yu kazlay: Ka zlg hafzlg ha ka ná, dza'a nda n gha ka ta mbrakwa Lazglafta kə'a kay ra?» ka Yesu nda tsi. ⁴¹ Ka taŋwalaghutá həŋ ta tsa klam ya. Ka nghadaftá Yesu nda ta luwa, ka'a mantsa: «Da! Ta rfay yu ta kagha, kabga ta zlg hafzlg ha ka ta tawa da. ⁴² Nda sna yu kazlay: Ta gdagda ka ta zlg hidiftawa da kə'a. Nziya nza tsi ná, ŋa na mnduha ta widifta na ta mna yu, kada zlg hafta həŋ,» ka'a. ⁴³ Tahula mnatani ta tsa gwaða ya, ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Lazar! Sabsa,» ka'a. ⁴⁴ Ka sabə tsa Lazar si nda mta ya nda slahwatá səlahani nda dzvuhani, nda patak ma kuma. «Paliŋwapala, ka mbaða tsi ta mbaða,» ka Yesu nda həŋ.

Baray mghamha ta vgha ŋa dzatá Yesu

Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2

⁴⁵ Mataba tsa la Yahuda si ta lagha da zgwa Mari ya ná, nda ndəgha sanlaha ta zlg haftá Yesu nghanəŋ həŋ ta skwi maga tsi. ⁴⁶ Ka sli'aftá sanlaha mataba taŋ, ka laghwi slanaghatá la Farisa, ka rusanaftá skwi maga Yesu ta həŋ. ⁴⁷ Lagha la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa, ka tskanatá gwal tsa guma. Ka həŋ mantsa: «Dagala mazəməzəm ta magə tsa mndu ya, waka mu dza'a magay na? ⁴⁸ Ka zlanazla mu ka va magayni katsi ná, dza'a sli'aghuslia mnduha da zlg haftá tsatsi, ŋa sagha la Ruma da zadanatá həga Lazglafta nda mndəra amu tani,» ka həŋ. ⁴⁹ Ka Kayifa ta nzakway tekw mataba la mali ta ghəŋa la Yahuda, ya zbap lu ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ma tsa vaku ya, nda həŋ mantsa:

«Kaghuni wa, had skwi snaŋ kuni wa. ⁵⁰ Had kuni ta ndanu ra? Draŋ mtuta mndu turtuk da manaka mnduha, kaya dza'a zađanata lu ta mndəra mndu nekwnekw,» ka'a.

⁵¹ Tsaw tsa gwađa mnə tsi ya ná, nda đvayni a wa. Ma vəl tsa nzakwani ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, ka mnutá tsi kazlay: Dza'a mtumta Yesu da mnaka la Yahuda kə'a. ⁵² Ŋa la Yahuda nda ghəŋa taŋ a wu, nda nza guli ŋa tskanatá inda zwana Lazglafta ta wiđatá vgha.

⁵³ Daga bađu tsa ka dzraftá həŋ ta wi ŋa dzata Yesu. ⁵⁴ Tsaya kwal Yesu margəltá vghani baŋluwa mataba la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwida sana luwa ta hgə lu ka Ifrayim ndusa nda wa mtak. Ka nzatá tsi hada kawadaga nda duhwalhani.

⁵⁵ Ka ndusaktá fitika skalay la Yahuda ta Pak. Ma kdaku tsa fitika skalu ya, ka sli'adaghatá ndəghata mnduha tsa hadik ya da luwa Ursalima, ŋa ghuβiŋtá vgha taŋ. ⁵⁶ «Ta ndanə kuni ná, dza'a saghasa da vli skalu re, ari saghata a wa na?» ka həŋ mataba taŋ, ka zba Yesu. ⁵⁷ Tsaw si mnumna la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa kazlay: Ka wa mndu da snaŋtá vli hada tsi ya ná, ka mna tsi ŋa ksafata, ka həŋ.

12

Pghafta Mari ta urdi ta səla Yesu

Mat 26:6-13, Mak 14:3-9

¹ Ta pđakwa fitik mku' ka maga skala Pak, ka Lagha Yesu da luwa Betani, ma tsa luwa ta nzaku Lazar, tsa mndu sli'aganap tsi ma mtaku ya kay.

² Ka danatá lu ta skwa zay hada, ka dgə Marta.

Tekw tsa Lazar ya mataba tsa mnduha ta nzata ŋa za skwa zay kawadaga nda Yesu ya. ³ Ka klaftá Mari ta hwaraka urda sana fu ta hgə lu ka Nar, nda bla dzvani, ka rita litir. Ka pghə tsi ta səla Yesu, ka takaday nda swida ghəŋani. Ka vərtikanaftá tsa urdi ya ta vli ma inda tsa həga ya. ⁴ Ka Zudas Iskaryut zwaŋa Simuŋ, ta nzakway tekw mataba duhwalha Yesu ta dza'a skwapta ya mantša: ⁵ «Had lu si ta skwaptá na Urdi na ka tseda vagha mnduha hkən dərmaċ* ka daganaftá gwal ka pđu ra?» ka'a. ⁶ Vərda gwada ta la pđu a gwadə tsi wa. Vərda tsatsi ná, ghali ya kabga ta dza'a tsatsi nda kla'atá tsa skwi ta tsċə lu ma zlibi da tsi ya. ⁷ Ama ka Yesu mantša: «Zlanazla! Ka fata tsi ŋa bađu pada i'i. ⁸ Gwal pđu ná, tavata kaghuni hahəŋ. I'i, nzata a yu tavata kaghuni ŋa dekdek wu,» ka'a.

Mal dzatá Lazar, ka gwal dra skwi ŋa Lazglafta

⁹ Snaŋta ndəghata la Yahuda kazlay: Wa'a Yesu ma Betani kə'a, ka sli'adaghatá həŋ. Tsa sli'adaghatá sli'adagha həŋ ya ná, ta ghəŋa gwada ta Yesu nda ghəŋani a wu, ta kumay həŋ ta nghanťá tsa Lazar sli'aganap Yesu mataba gwal nda rwa ya guli. ¹⁰ «Dzatá Lazar guli!» ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta kurata, ¹¹ kabga nda ndəghata la Yahuda ta sli'apta mataba taŋ ka laghwi da zlgħaftá Yesu ta ghəŋa gwada ta Lazar.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40

¹² Gamahtsimani, ka snaŋtá dəmgə ta sli'adaghatá da tsa vla skalu ya kazlay: Wa'a

---

* **12:5** Ngha ta Yuhwana 6:7.

Yesu ta sagha da Ursalima kə'a. ¹³ Ka 6al həŋ ta sluhwa zlizlam ka dza'a da guyay ta tvi. Ka həŋ mantsa: «ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha nda hga Mgham. Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mghama la Isra'ila,» ka həŋ ka hla wi. ¹⁴ Manda ya nda vinda, ka mutsaftá Yesu ta zwaŋa kdih, ka laf tsi tida.

¹⁵ «Ma zləŋ kuni ta zləŋ mnduha ma luwa Ursalima,

wa'a Mghama ghuni ta sagha ta zwaŋa kdih[†],» ka'a.

¹⁶ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ta sna a duhwalhani ta klatá ghəŋani karaku wa. Tahula kapanafta lu ta Yesu ma glakwani, ka havaktá həŋ kazlay: Ta ghəŋa tsatsi vindafta lu ta tsa skwi ya kə'a, ka sagha tsa skwi mna lu ma gwada Lazglafta ya magata manda va tsaya guli, ta ghəŋa Yesu.

¹⁷ Ka rusu inda tsa mnduha si kawadaga nda Yesu ya ta skwi nghan həŋ, ma fitika sli'aganaptani ta Lazar ma kulu, mataba gwal nda rwa ya.

¹⁸ Tsaya kəl mnduha ka sli'adaghata da guyay kabga snan̄ta taŋ ta tsa mazəmzəm maga tsi ya.

¹⁹ «A had sana skwi dza'a magata mu ya na! Ngehawa 6a ta inda mnduha ta dza'a mistani,» ka la Farisa mataba taŋ.

Maganatá slna ta Yesu, ka dza'a mistani

²⁰ Mamu la Grek[‡] mataba tsa gwal ta sli'adaghata da Ursalima ŋa tsəlbu da Lazglafta ma tsa fitika skalu ya. ²¹ Ka həŋ mantsa: «Mghama dá! Ta kumay ŋni ta guyata nda Yesu,» ka həŋ

[†] 12:15 Ngha ta Zakari 9:9. [‡] 12:20 Ngha ta Yuhwana 7:35.

nda Filip ta nzakway ka mnda luwa Betsayda ta hadika Galili. ²² Ka laghu Filip mnanatá Andre, ka sli'aftá hən kawadaga ka laghwi mnanatá Yesu. ²³ Ka Yesu nda hən mantsa: «Nda maga fitik dza'a kəl lu ka kapanaftá Zwanja mndu ma glakwani. ²⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ndlenjw manda va tsaya ta nzata hya nimaya ka dədam a tsi da hadik ka rwutani. Ka rwurwa tsi, dza'a yaf ya dagala. ²⁵ Mndu ta dva ghəjani ná, dza'a zadinjada. Ala, ka malaghumala dvafta tsa mndu ya ta Lazglafta ka skwiha ma ghəja hadik katsi, dza'a nzulananzula tsa mndu ya ta hafani ɲa kdekedzenj. ²⁶ Kata kumay mndu ta magihatá slna ná, ka sawi tsi mista da, ma tsa vli dza'a nzata i'i ya, hada dza'a nzata tsa mndu ta magihatá slna da ya guli. Ka ta magihamaga mndu ta slna, dza'a ɲlanafɲla Da da ta tsa mndu ya,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku

²⁷ Ka Yesu mantsa: «Ndanana ná, wana nda tsa ɲudufa da. Sna a yu ta skwi ɲa mnay da wa. Da! Klakla ta i'i ma na ghuya danwa na ka yu, tsaw ta ghəja tsa ghuya danwa ya klə yu ka saha ta ghəja hadik da ghuyay kay guli. ²⁸ Da! Maranmara ta glakwa gha,» ka'a. «Ghadaghada yu ta marantá glakwa da, dza'a kdəy yu ta maray guli,» ka lwi gwadagata daga ta luwa. ²⁹ «Luwa ya ta ɲəzlata,» ka dəmga ta snay. «Duhwalha Lazglafta ya ta gwadganata,» ka sanlaha. ³⁰ Ama ka Yesu mantsa: «Tsa lwi ta gwadagata ya ná, ka ɲa da a wa, ka ɲa ghuni gwadagata tsi. ³¹ Ndanana tama, nda maga fitika tsanaghatá guma ta na ghəja hadik na. Ndanana dza'a wudidinjta lu ta mghama na

ghəŋa hadik na. ³² I'i, badu kapadifta§ lu ta na ghəŋa hadik ya, dza'a tɔaktɔak yu ta inda mnduha da i'i,» ka'a. ³³ Tvi kə'a dza'a mtaku ta mnə tsi ma tsa gwadani ya. ³⁴ «Dza'a nzata ŋa kdekedzen Kristi, ka aŋni taghafta ma deftera zlahu ná, waka kagha tama ta mnay kazlay: Dza'a kapanafkapa lu ta Zwanja mndu kə'a. Wa tsa Zwanja mndu ya?» ka tsa dəmgə ya. ³⁵ Ka Yesu mantsa: «Ta bəts nzda tsuwadək karaku mataba ghuni. Tatake'a tsuwadək na ná, Mbadawambada ta mbada ma tsuwadək, yaha vli da kuzaghunaghata. Mndu ta mbada ma grum ná, sna a ta vli ta dza'a tsi wa. ³⁶ Zlghafwazlgha ta tsuwadək ta da kaghuni tsi na, kada nzakwa kuni ka zwana tsuwadək,» ka'a nda həŋ. Gwadata Yesu ta tsa gwada ya, ka laghu tsi ka zaghuta di'in nda həŋ, ka difaghuta.

Kwalaghuta la Yahuda ta zlghaftá Yesu

³⁷ Kulam nda tsa mazənzəmhə mamaga tsi ta wa ira taŋ ya, ka kwalaghutá həŋ ta zlghafta. ³⁸ Mantsa ya dza'a kəl tsi ka nzakway taó ta gwada manda ya mna anabi Isaya kazlay: «Mghama da, wa ta zlghaftá gwada ya gwada ŋni? Wa maranaŋ Mgham Lazglafta ta mbrakwani*?» ³⁹ Skwi kwal həŋ zlghafta ná, wya tsi ka Isaya mnata guli: ⁴⁰ «Lazglafta ta ghulpiŋtá ira taŋ, ka təŋanaftá ghəŋa taŋ, ŋa kwala taŋ nghan̄ta nda ira taŋ, ŋa kwala taŋ tsatsafta da mbədaktá həŋ ta vgha tvə i'i

---

§ 12:32 Ngha ta Yuhwana 3:14. * 12:38 Ngha ta Isaya 53:1.

ɲa mbanafɬa ɔa ta hɛɲ† kə'a,» ka Lazglafta.

⁴¹ Ma tsa fitika nghanɬa Isaya ta glakwa Yesu ka mnə tsi ta gwada ta ghəɲani‡ ya, mnata tsi ta tsa gwada ya. ⁴² Ma va tsaya ná, mamu ndəghata la mali ta ghəɲa la Yahuda ta zlgħaftá Yesu. Ama ka kwalaghutá hɛɲ ta maraɲtá ghəɲa taɲ, kabga zləɲa gwada da la Farisa, da talɲntá lu ta hɛɲ ma həga tagha skwa taɲ. ⁴³ Malaghumala ɔvafta taɲ ta ghubu da mnduha ka ya da Lazglafta.

Yesu ná, tsuwadək ya

⁴⁴ Ka Yesu klanɬá lwi mantsa: «Mndu ta zlgħaftá i'i, i'i a zlgħaf tsi wu, tsa mndu ta ghunighata ya zlgħaf tsi. ⁴⁵ Mndu nda ngha ta i'i, nda ngha ta mndu ta ghunighata. ⁴⁶ I'i ná, tsuwadək yu, ka saha yu ta ghəɲa hadik kada kwala mndu ta zlgħaftá i'i da nzata ma grum. ⁴⁷ Ka nda sna mndu ta gwada mna yu, ka kwalaghutá tsi ta maga slna nda tsi katsi, i'i a dza'a tsa guma ta ghəɲani wu, kabga sa a yu ta ghəɲa hadik ɲa tsa guma wu, sasa yu ɲa mba mnduha ta ghəɲa hadik. ⁴⁸ Mndu ta vziɬta ka kwalaghutá tsi ta zlgħaftá gwada ɔa, dza'a tsanaghatsa lu ta guma. Tsa gwadaɬa gwada yu ya dza'a tsanagħatá guma baɬu kɔakwa ghəɲa hadik. ⁴⁹ I'i ná, gaghəɲ gaghəɲa ɔa a ta gwada yu ta gwada wa. Tsa Da ta ghunighata ya ta mnihatá gwada ɲa gwadaɬ ɔa, nda ya ɲa ta taghay ɔa ɲa mnduha. ⁵⁰ Nda sna yu kazlay: Skwi ta mnə tsi ná, ta vlay ta hafu ɲa kɔekedzen kə'a. Inda skwiha ta mnə yu ná, manda va skwi mniha Da ɔa ta mna yu,» ka'a.

---

† 12:40 Ngha ta Isaya 6:9-10. ‡ 12:41 Ngha ta Isaya 6:1.

13

Mbazanata Yesu ta sɛla duhwalhani

¹ Ta kdavakta fitik lu, gamahtsimani dza'a skala lu ta skala Pak. Nda sna Yesu kazlay: Saghasa fitik dza'a kɛl tsi ka zlanatá na ghəŋa hadik na, ka laghu da Da kə'a. Dvudva tsatsi ta gwal ta zlgħafta ma na ghəŋa hadik na, had kdavakta dvutani ta həŋ wa. ² Ka zə Yesu ta skwa zay nda duhwalhani gahawu. Nziya nza tsi, ghadaghada halaway ta hbutá Zudas zwanja Simuŋ Iskaryut ŋa skwaptá Yesu. ³ Nda sna Yesu ka ghəŋani kazlay: Sa daga da Lazglafta yu, dza'a vru da Lazglafta yu kə'a. Nda sna guli kazlay: Fanamfa Lazglafta ta inda skwi ma dzvani kə'a. ⁴ Ka sli'avatá tsi ma tsa vla za skwi ya, ka sudatá tsi ta lgutani, ka klaftá tsi ta ira gwada ka hbivta misti. ⁵ Ka tamtá tsi ta imi ma glifiŋ, ka mbambazə tsi ta sɛla duhwalhani. Ka ta takad tsi nda tsa ira gwada hbiv tsi misti ya kay. ⁶ Ka lagha tsi ta Simuŋ Piyer. Ka Simuŋ Piyer mantša: «Mghama dá! Kagha ná, ŋa mbaza sɛla dá!» ka'a nda tsi. ⁷ «Ta kdá a snaŋta gha ta na skwi ta magə yu na karaku wu, dza'a nda sna ka dazlay,» ka Yesu nda tsi. ⁸ «Kadzeŋkadzeŋ, had ka ta walaŋtá mbaza sɛla dá wu,» ka Piyer nda tsi. «Ka mbazagha a yu ta sɛla gha wu, had ima gha ma i'i wu,» ka Yesu nda tsi. ⁹ Ka'a mantša: «Mghama dá! Sɛlaha dá kweŋkweŋ a dza'a ka mbazihata tama wu, nda dzvuha dá nda ghəŋa dá tani,» ka Simuŋ Piyer nda tsi. ¹⁰ Ka Yesu mantša: «Ka nda mbazambaza mndu, had ta zbəgəltá mbaza wa. Ba sɛlaha kweŋkweŋ dza'a mbambazanaghuta tsi, kabga tsuwedaka vghani. Tsuwedaka vgha ghuni, tsaw

kaghuni demdem a wu,» ka Yesu nda tsi. ¹¹ Nda sna Yesu ta mndu dza'a skwapta, tsaya kəl tsi ka mnay kazlay: Kaghuni demdem a tsuwedaka wu kə'a ya.

¹² Tahula mbambazanatani ta səlahə taŋ, ka sudglavatá tsi ta lgutani, ka nzəgladatá ka zəgəltá skwi. Ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ta tsa skwi magə yu ŋa ghuni ya ra? ¹³ “Mndu ta tagha skwi” ŋaŋni ka, “mghama ŋni” ka, ka kuni ta hga i'i. Ta ŋa ghuni tsaya, manda va tsaya yu. ¹⁴ Ka si i'i ta nzakway ka mgham, mndu ta tagha skwi ŋa mndu, mbaza ghuna mbaza yu ta səla ya ní, kaghuni guli ŋa mbazay ghuni mantsa ta ŋa sani nda sani. ¹⁵ Maraghunatá tsaya maraghuna yu, ŋa magay kaghuni guli manda tsa magaghuna yu ya. ¹⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, haď kwalva ta malaghutá mghamani wu, haď mnda ghunay guli ta malaghutá mndu ta ghunafta wa. ¹⁷ Ka nda sna kuni ta tsaya, dza'a rfu kuni kata magay kuni ta slna nda tsi. ¹⁸ Nda kaghuni demdem a ta gwada yu ta tsa gwada ya wu, nda sna yu ta gwal zabap yu. Tsa gwada nda vinda ma defteri ya ná, dīna ka magatani mantsa. “Mndu ta zə ŋni ta skwa zay kawadaga nda tsi ta lidista.*” ¹⁹ Ka yu ta mnaghunata daga ndanana ma kdaku skwi ka slata. Mantsa tama ka slasla skwi ya, ŋa zlgħafta ghuni kazlay: “Ti ná, i'i ya” kə'a. ²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka tsu'aftsu'a mndu ta mndu dza'a ghunafta yu katsi ná, i'i tsu'af tsi. Ka tsu'aftsu'a tsi ta i'i, tsu'aftsu'a guli ta mndu ta ghunighata,» ka'a.

* **13:18** Ngha ta Zabura 41:10.

Sli'a Zudas skwaptá Yesu

Mat 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-23

²¹ Tahula kdínta Yesu ta mana tsa gwadaha ya, ka ghudzavaftá ndufani, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i,» ka'a mnanan̄ta hən̄ baz. ²² Ghurghurghur, ka duhwalhani ka nanagha vgha tan̄. Sew sna a hən̄ ka ta wa ta mna tsi wa. ²³ Tsaw sani turtuk mataba duhwalhani, tsa ta mamə Yesu ya, tavata Yesu nzanavata tsi. ²⁴ «Wa na mndu ta gwadə ka ta ghən̄ani na na? ka ka dawanta da tsi ba?» ka Simun̄ Piyer nda tsi nda dzvu. ²⁵ Mantsa ya tama, «Waya ní mghama dá,» ka tsa duhwal ya fadaghatá ghən̄ da ghuva Yesu ka daway. ²⁶ Ka Yesu mantsa: «Tsa mndu dza'a ni'agafta yu ta ndurzla dafa ka vlan̄ta ya ná, vani tsaya,» ka'a nda tsi. Ka ni'agaftá tsi ta ndurzla dafa ka vlan̄tá Zudas zwan̄a Simun̄ Iskaryut. ²⁷ Na gi tsa zlghafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, gi lama halaway dida tsa. «Maga misimmisim ta skwi ta kumə ka ta magay,» ka Yesu nda tsi. ²⁸ Had̄ mndu dər ka turtuk mataba tsa gwal ta nzata ka za skwi ya nda sna ka kabgawu kəl tsi ka mnay nani mantsa wa. ²⁹ Zlah la skwaktá skwi n̄a za skalu, ka la valan̄tá skwi ta gwal ka p̄du a ka Yesu nda tsi, ka sanlaha ta ndanay, kabga da Zudas zliba tska skwa tan̄. ³⁰ Na zlghafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, ka gi sabə tsi dzibil. Rvidik vli ta tsa luwa ya.

Dvuwadva ta vgha ghuni

³¹ Tahula saghwa Zudas dzibil, ka Yesu mantsa: «Ndana na nlanaf̄ta lu ta Zwan̄a mndu. Ka nlanaf̄tá lu ta Lazglaf̄ta guli nda ma tsatsi. ³² Ka nda ma

tsatsi zlagiginṭa Lazglafta ta glakwani ya, dza'a mariginṃara ma vərda tsatsi ta glakwa zwanṅ guli, dza'a gi magay ndana ndana. ³³ Zwana da, ta b̄ats yeya n̄zda da kawadaga nda kaghuni, dza'a zbay kuni ta i'i. Manda va ya mnana yu ta la Yahuda kazlay: Lavinṅ a kuni ta b̄hata ma vli ta dza'a yu wu kə'a ya, manda tsaya ta mnaghunṅṅta yu ta kaghuni guli ndana. ³⁴ Wana lfida zlahu ta vlaghunata yu. Dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani. Manda va ya d̄vu i'i ta kaghuni ya, d̄vuwadva kaghuni guli ta vgha ghuni sani nda sani. ³⁵ Ka ta d̄vudva kuni ta vgha ghuni sani nda sani katsi, ta tsaya dza'a snanṅta mnduha kazlay: Duhwalha da kuni kə'a,» ka'a.

Mnay Yesu ta krughuva Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-34

³⁶ Ka Piyer mantša: «Mghama da! dza'a diga ka na?» ka'a nda tsi. «Lavinṅ a ka ta b̄hata da tsa vli ta dza'a yu ya ndanana wu, dazlay ya, dza'a b̄haḅha ka mista da,» ka Yesu nda tsi. ³⁷ Ka Piyer mantša: «Mghama da! kabgawu dza'a kwal yu lavinṅta b̄hata mista gha ndana na? Dər ṅa dzatá i'i tsi, fafa yu ta vgha da ka ṅa gha,» ka'a nda tsi. ³⁸ Ka Yesu mantša: «Va kahwathwata, fafa ka ta vgha gha ṅa da ra? Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma kdaku vazak wahata ná, hkən səla dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu, kə'a nda i'i,» ka'a.

14

Nda ma Yesu tva dza'a da Da

¹ Ka Yesu nda duhwalhani kay guli mantša: «Yaha ṅudufa ghuni da t̄du, fafwafa ta ghəṅa ghuni

ta Lazglafta faf kuni guli ta ghəŋa ghuni ta i'i. ² Nda ndəgha vla nzaku ma həga ga Da ɗa, ka má had tsi mantsa wu, má mnaghunamna yu. Dza'a nda sli'a yu da payaghunata vli. ³ Tahula laghwa ɗa ka payaghunata vli, dza'a vragavra yu, ŋa hlay ɗa ta kaghuni tavata i'i. Ŋa mutsafta kaghuni guli ta nzaku ma vli dza'a nzata i'i, ka'a. ⁴ Wya nda sna kaghuni ta vli ta dza'a yu, nda sna kuni ta tvi guli,» ka'a. ⁵ Ka Tuma mantsa: «Mghama ɗa, sna a ŋni ta vli ta dza'a ka wu, waka aŋni dza'a sɗantá tvi?» ka'a nda tsi. ⁶ Ka Yesu nda tsi mantsa: «I'i tvi, i'i kahwathwata, i'i hafu. Had mndu dza'a lavintá lami da həga ga Da, ka nza a tsi nda tvə i'i wa. ⁷ Ka nda sna kuni ta i'i dza'a nda sna kuni guli ta Da ɗa. Ndanana ná, nda sna kuni, nda nga kaghuni guli,» ka'a nda tsi.

⁸ Ka Filip mantsa: «Mghama ɗa! Maraŋnamara ta tsa Da ya, ka zɗafta ŋudufa ŋni,» ka'a nda tsi. ⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda kɗa fitika ɗa kawadaga nda kaghuni Filip ná, ta sna a ka ta i'i ra? Ka nda nga mndu ta i'i ná, nda nga ta Da. Waka ka dza'a mnay kazlay: Maraŋnamara ta Da kə'a na? ¹⁰ Zlg haf a ka kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ra? Nana gwadaha ta mnaghunata yu na ná, ma ghəŋa ɗa a ta kla'ata yu wa. Tsa Da ta nzaku ma i'i ya ta maga tsa slnaha ya. ¹¹ Fafwa fa ta ghəŋa ghuni ta skwi ta mnaghunata yu kazlay: I'i ta nzaku ma Da, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ya. Fafwafa ta ghəŋa ghuni dər ta ghəŋa tsa slnaha yeya tsi. ¹² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlg haftá i'i, dza'a magay tsatsi guli ta slna ta magə yu. Dza'a magay ka

malaghuta kabga nda sli'a i'i da Da da. ¹³ Mantsa tama, inda skwi dza'a kuni dawanta nda hga da, dza'a magay yu, kada maranta Da ta glakwani nda ma zwan. ¹⁴ Ka dawandawa kuni ta sana skwi nda hga da, dza'a magay yu,» ka'a.

Dza'a ghunaga ghuna Da ta Sulkum nda ghu6a

¹⁵ «Ka dvudva kuni ta i'i, dza'a snasna kuni ta zlahuha da. ¹⁶ I'i, dza'a daway yu da Da ta sana mndu na ghunagaghunatani na nzatani na dekdek kawadaga nda kaghuni na kata kaghuni. ¹⁷ Tsa mndu ya na, Sulkuma kligintá kahwathwata ya. Lavin a mndu ma gha na hadik ta tsu'afwa wa. Lavin a ha na ta snanta guli wa. Kaghuni nda sna kaghuni, kabga ta gdata kawadaga nda kaghuni, dza'a gdavagda na dekdek ma nudufa ghuni. ¹⁸ I'i, zlaghunata a yu manda zwana tawakri wu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni. ¹⁹ Ta bats nzda da, ng-hanta a mnduha ma gha na hadik ta i'i wa. Kaghuni ya, dza'a nda nga kuni ta i'i, kabga ta nzakw nda hafu i'i, dza'a nzata nda hafu kaghuni guli. ²⁰ Ba du tsaya dza'a snanta kuni kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, ta nzaku ma i'i kaghuni, i'i guli ta nzaku ma kaghuni yu ka'a.

²¹ «Ka nanana mndu ta zlahuha da ka snata, tsaya mndu ta dvuta i'i. Dza'a dvudva Da da ta tsa mndu ta dvuta i'i ya. I'i guli dza'a dvudva yu na marananta da ta nzakwa da,» ka'a.

²² «Kinawu ka kagha dza'a maravata da anni, kul maravata ka da mnduha ta gha na hadik na?» ka Zuda, Zudas Iskaryut ya a wa. ²³ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka dvudva mndu ta i'i, dza'a nanana ta gwada da, dza'a dvudva Da da ta tsatsi guli. Na

sagha ηni nda Da dā tani ηa nzakwa ηni ga taη.
²⁴ Ka d̄vu a mndu ta i'i wu katsi, ηana a ta gwada dā wu, nana gwada ta mnaghunata yu ta snə kuni na ná, kla a ma ghəηa dā a yu wu, tsa Da dā ta ghunigihata ya ta mniyata.

²⁵ «Mnaghunamna yu ta tsaya ta wana yu kawadaga nda kaghuni na. ²⁶ Tsa mnda kata mndu dza'a saha ya, Sulkum nda ghuḅa ya dza'a ghunagata Da nda hga dā. Tsatsi dza'a taghaghunaftá inda skwi, ηa havaghunaktá inda gwada managhuna yu.

²⁷ «Zdaku ya ta zlaghunanta yu*. Zdakwa dā ya ta vlaghunata yu. Vla a yu ηa ghuni manda ya ta vlə mnduha ma ghəηa hadik wa. Yaha ηudufa ghuni da t̄du, yaha kuni da zləη. ²⁸ Nda sna kuni ta gwada mnaghuna yu kay, “nda sli'a yu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.” Ka ta d̄vay kuni ta i'i katsi ná, dza'a rfay kuni ta rfu ta ghəηa má s̄nanta ghuni kazlay: Nda sli'a yu da Da kə'a, kabga mal Da ka i'i. ²⁹ Wana yu ta mnaghunatá tsa skwiha ya ndanana ma kdaku həη ka slata, kada zlghafta kuni ta skwi ta mnaghunata yu, slarə tsi. ³⁰ Had gwada ta dagala ta ηa mnaghunata dā wu, kabga wya tsa ghwadaka mghama na ghəηa hadik na ya ta sagha. Tsaw lavin̄ a ta ηraptá i'i wa. ³¹ Dina ka s̄nanta mnduha ta ghəηa hadik kazlay: Dvudva yu ta Da kə'a. Inda skwiha ta magə yu guli ná, manda va ya mniha Da ta maga yu. Sli'afwasli'a hadna mbadma,» ka'a.

15

---

* 14:27 Ngha ta Isaya 9:5.

Yesu vərda fwa Inabi

¹ «I'i vərda fwa inabi, Da da mnda hvay. ² Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i, kul had ta yaku ná, ta tsinjtsa. Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i ta yaku guli na, ta sladaflada na sgəglavaghata yakwani. ³ Ghadaghada tsa gwada ta mnaghunata yu ya ta sladaftá kaghuni. ⁴ Gdávawagda nda ndi'atá vgha ta i'i manda ndi'atá i'i nda kaghuni ya. Laviṇ a dzva fu ta yafta ka ndi'a a tsi ta dughwan wa. Mantsa kaghuni guli, laviṇ a kuni ta magatá sana skwi ka gdava a ndi'atá kaghuni ta i'i wa. ⁵ I'i fwa inabi, kaghuni dzvuhani, mndu ta gdavata ndi'atani ta i'i manda i'i nda tsatsi ya, dza'a yaf ya tsatsi rgədzəb. Ka had i'i wu, laviṇ a kuni ta magatá sana skwi wa. ⁶ Ka gdava a ndi'atá mndu ta i'i ná, dza'a wuđidiṇ wuda lu manda dzva fu na ghwalutani, na hlaftá tsa dzvuhani ya, ka pghamta ma vu, na drutani. ⁷ Ka gdavagda ndi'atá kaghuni ta i'i, ka gdavagda gwada da guli ma kaghuni katsi, dawawadawa ta inda skwi ta kumə kuni, dza'a mutsay kuni. ⁸ Ka rgədzəb ta yafta kuni ta maray kuni kazlay: Duhwalhani aṇni kə'a, tsaya dza'a maraṇtá glakwa Da da. ⁹ Dvuđva i'i ta kaghuni manda va ya dvu Da da ta i'i ya. Gdávawagda ma dvtutá mnda da. ¹⁰ Ka ta snasna kuni ta zlahá da, dza'a gdavagda kuni ma dvtutá mnda da. Manda tsaya snata i'i ta zlahá Da da, kəl i'i ka gdavata ma dvtutá mndani.

¹¹ «Mnaghunamna yu manda va tsaya kada yifafta rfa da ma kaghuni, na ndəghafta rfa kaghuni guli. ¹² Wya zlahá da ta mnaghunata yu, dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani manda va ya dvu i'i ta kaghuni ya. ¹³ Had sana dvtutá mndu ta malaghuta

ta ghəŋa vlata mndu ta hafani ŋa grahani wa. ¹⁴ Ka ta magay kuni ta skwi ta mnaghunata yu ná, nda nza kuni ka graha da. ¹⁵ Hgəgla a yu ta kaghuni ka kwalvaha wu, kabga sna a kwalva ta skwi ta magə danahəgani wa. Graha da ta hga i'i ta kaghuni, kabga inda skwi taghaf yu da Da da ná, snaghunamsna yu. ¹⁶ Kaghuni a ta zbaptá i'i wu, i'i ta zabaptá kaghuni, ka faghunaghatá slna ŋa magay, ŋa yafta ghuni, ŋa gdávata tsa yakwa ghuni ya. Mantsa tama, dza'a vlaghunavla Da da ta inda skwi dza'a kuni dawanta nda hga da. ¹⁷ Skwi ta mnaghunata yu ná, ka dvuta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka'a.

Kwalaghuta ghəŋa hadik ta i Yesu nda duhwahani

¹⁸ Ka Yesu mantsa: «Ka ta husanhusa kuni ta mnduha ta na ghəŋa hadik na katsi, tinəl i'i ta husantá hən ka kaghuni. ¹⁹ Ka má ŋa na ghəŋa hadik na ka ghuni katsi, má dza'a dvafdva mnduha ta na ghəŋa hadik na ta kaghuni, kabga ŋa tan kuni mazlay. Zabapzaba yu ta kaghuni, ka hligintá kaghuni mataba mnduha ta ghəŋa hadik. Ta ka ŋa mnduha ta ghəŋa hadik a kaghuni wu, kəl kuni ka husantá hən. ²⁰ Havakwahava ta gwada mnaghuna yu. "Malaghumala a kwalva ka Maləmani wa." Ka si ghuydipghuya mnduha ta danwa, dza'a ghuyay hən ŋa kaghuni guli. Ka si snasna hən ta gwada da, dza'a snay hən ta ŋa ghuni guli. ²¹ Ta gwada ta i'i dza'a maga hən ta tsaya ŋa ghuni, kabga sna a hən ta mndu ta ghunigihata wa. ²² Ka má sna a yu wu, ka má had gwada walaŋ yu ta mnanatá hən wu, má had dmakwa tan wa. Ndanana tama, lavglin a hən

ta mnay kazlay: Haď dmakwa ɲni wu kə'a wa. ²³ Ka ta husaɲhusa yu ta mndu, ta husaɲhusa Da ɗa ta tsa mndu ya guli. ²⁴ Ka má maga a yu mataba taɲ ta slnaha ya kul walaɲta sani ma mndu ta magata wu katsi, má haď dmakwa taɲ wa. Ndanana, nda ngha həɲ ta slnaha ɗa, ka husaɲta yu ta həɲ nda Da ɗa tani. ²⁵ Tsaw slasla tsaya mantsa ya, ɲa nzakwa tsa gwaďa nda vinda ma deftera zlahu taɲ ta mnay kazlay: Ka bətbət husaɲta* yu ta həɲ kə'a ya, manda va tsaya nzakwani.

²⁶ «Tsa mnda kata kaghuni dza'a saha ya, Sulkum ta kligiɲta kahwathwata ya dza'a saha daga da Da. Dza'a mnay ta gwaďa ta i'i. ²⁷ Kaghuni guli, dza'a mnay kuni ta gwaďa ta i'i, kabga kawadaga kuni nda i'i, daga ka yawu zrafta mu ta nzaku,» ka'a.

16

¹ Ka Yesu mantsa: «Managhuna mana yu ta tsa skwiha ya, kada kwala kuni zlanavatá zlgəy nda ɲudufa ghuni. ² Dza'a taliɲtala lu ta kaghuni ma həga tagha skwa la Yahuda. Tsaya ya a vani wu, ta saghasa fitik dza'a kəl mnduha dza'a pslatá kaghuni ka ndanay kazlay: Na skwi maga mu na ná, magamaga mu ta skwi ta zɗəganatá Lazglafta kə'a. ³ Mantsa ya dza'a maga həɲ, kabga sna a həɲ ta ɗər Da, ɗər i'i wu,» ka'a.

Dza'a sasa Sulkum nda ghuɓa

⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka saghasa tsa fitik ya, dza'a havakhava kuni ta skwiha managhuna yu. Tsaya kəl yu ka managhunatá tsahaya. Ta kawadaga yu

* 15:25 Ngha ta Zabura 35:19, 69:5.

nda kaghuni kwal yu ka mnaghunata daga tanṭaṭ.
⁵ Ndanana dza'a da mndu ta ghunigiha yu. Sew had ya mataba ghuni ta daway kazlay: Dza'a da wa ka na kə'a wa. ⁶ Ama ma mnaghunanta da, ka gurdutá ṅudufa ghuni. ⁷ Kahwathwata na skwi ta mnaghunata yu na. Mal ma na laghwi dza'a laghu yu na kata ta kaghuni. Ka laghu a yu wu, sata a tsa mndu dza'a kata kaghuni ya da kaghuni wa. Ka laghula yu, dza'a ghunəgaghuna ghuna yu. ⁸ Ka sasa tsi, dza'a mnanamna ta mnduha ta ghəṅa hadik ta krughuva tan ta ghəṅa skwi ka dmaku nda ya ta ghəṅa skwi tdukwa, nda ya ta ghəṅa skwi ka guma. ⁹ Ta nanay mnduha ta ghəṅa hadik ta ghəṅa tan ta ghəṅa skwi ka dmaku, kabga kwala tan kul zlgħaftá i'i. ¹⁰ Ta nanay mnduha ta ghəṅa hadik ta ghəṅa tan ta ghəṅa skwi tdukwa, kabga nda sli'a i'i da Da, nghəglanṭa a kuni ta i'i wa. ¹¹ Ta nanay mnduha ta ghəṅa hadik ta ghəṅa tan ta ghəṅa skwi ka guma, kabga nda ghada tsanagħatá guma ta ghwadaka mghama na ghəṅa hadik na.

¹² «Ta dagala skwi má ṅa managhunata da, tsaw laviṅta a kuni ta ṅafta ndana wa. ¹³ Ka sasa tsa Sulkum ta mnigiṅtá kahwathwata ya, dza'a snaghunamsna ta inda kahwathwata. Gwada ma ghəṅani a dza'a kla'ata tsi ka mnay wa. Inda skwi dza'a snanṭa tsi, dza'a tsi mnay, ṅa mnaghunatani ta skwi dza'a slaku ta kəma. ¹⁴ Tsatsi dza'a maranṭá glakwa da, kabga skwi da i'i dza'a tsu'afṭa tsi ṅa mnay ṅa ghuni. ¹⁵ Inda skwa Da da ná, ṅa da ya. Tsaya kal yu ka mnaghunata kazlay: Skwi da i'i dza'a klafta tsi ṅa mnay ṅa ghuni kə'a ya,» ka'a.

Dza'a mbədavafmbəda taw ka ghubasu

16 Ka'a guli mantsa: «Ta βets nzda, nghəglanṭa a kuni ta i'i wa. Bats nzda guli, dza'a nghəglanṅha kuni ta i'i [kabga nda sli'a yu da Da,]» ka'a. 17 Ka sanlaha ma duhwalhani mataba hahəŋ hahəŋ mantsa: «“Ta βets nzda nghəglanṭa a kuni ta i'i wu, βats nzda guli ná, dza'a nghəglanṅha kuni i'i guli. Nda sli'a yu da Da,” ka'a ná, gwada wu tsa gwada ya ta gwadamata tsi na?» 18 «“Ta βets nzda” ka'a ya ní, nu ghəŋ tsaya ma gwada tama? Sana a amu ta skwi ta kumə tsi ta mnay wu,» ka həŋ. 19 Daslafta Yesu ta skwi ta kumə həŋ ta daway da tsi, ka'a nda həŋ mantsa: «Ta daɗawavustá kuni mataba ghuni ta ghəŋa skwi mnə yu kazlay: Ta βets nzda nghanṭa a kuni ta i'i wu, βats nzda guli, dza'a nghəglanṅha kuni ta i'i kə'a ya ra? 20 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a taway kuni ta taw, dza'a ŋaday kuni ta ghəŋ, ta rfu mnduha ta ghəŋa hadik ta rfu. Dza'a gurdaku ŋudufa ghuni, ŋa nutá tsa gurdatá ŋudufa ghuni ya ka rfu. 21 Ka saghasa fitika dgakwa marakw ná, ta ghuyay ta daŋwa ta basay. Na gi yatani ta tsa zwan ya, gi zanaptani ta tsa ghuya daŋwani ya. Ta rfay ta rfu katakata, kabga nghanṭani ta mnda səla ta saha ta ghəŋa hadik. 22 Mantsa ya ta basa kaghuni ndanana guli. Tsaw ta dza'a guyaku amu, ŋa rfay ghuni ta rfu. Had mndu dza'a laviŋtá klaghutá tsa rfu ya da kaghuni wa.

23 «Ka saghasa tsa fitik ya, had kaghuni dza'a dawanta skwi nda dawa da i'i wa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vlaghunavla Da ta inda skwi. Dza'a kuni dawanta nda hga da.

24 Kulam gwatna had sana skwi ta kdə dawanta

kuni nda hga da wa. Dawawadawa dza'a mutsay kuni, kada ndəghafta ɲudufa ghuni da rfu,» ka'a.

Ghubasapta Yesu ta ghəŋa haɖik

²⁵ Ka'a guli mantsa: «Ka mahdihdi mnaghunata yu ta tsa gwada ya. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal yu mnəgelta mantsa ɲa ghuni, ɲa mnaghunanta da ta skwi tsidid ta ghəŋa Da. ²⁶ Ma tsa fitik ya, kaghuni ka ghəŋa ghuni dza'a dawawa skwi da Da nda hga da, dər maga a i'i ta du'a da tsi ɲa ghuni. ²⁷ Vərda Da kaghəŋani ná, ta dɔvay ta kaghuni kabga ta dɔvay kaghuni ta i'i. Grafgra kaghuni guli kazlay: I'i ná, sa daga da Lazglafta yu kə'a. ²⁸ Sli'af daga da Da i'i ka saha ta ghəŋa haɖik. Ndanana guli, wana yu ta sli'af ta ghəŋa haɖik ka vru da Da,» ka'a. ²⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Haɖ mahdihdi ma na tama wa. Wya zlra ka ta kligintá ghəŋa gwada. ³⁰ Ndanana tama, nda sna ɲni kazlay: Nda sna ka ta inda skwi kə'a. Ma kdaku mndu ka dawantá skwi da kagha, nda sna kagha ta skwi ta kumə tsi ta dawaway. Tsaya kəl aɲni ka zlghafta kazlay: Sa daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka həŋ nda tsi. ³¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ndanana zlra kaghuni ta zlghafta ba? ³² Wya fitik ta sagha, nda ghada va saghani katək ɲa wutsata ghuni ta vgha, ta ksə ya ta tvani ta ksə ya ta tvani, ɲa zlidivata ghuni turtukwa da. Tsaw kahwathwata ná, turtukwa da a yu wu, kabga kawadaga ɲni nda Da. ³³ Managhunamana yu ta inda tsaha ya, kabga ɲa mutsafta ghuni ta zdaku ma nzakwa guyata vgha ghuni nda i'i. Dza'a ghuyay mnduha ta ghəŋa haɖik ta danwa ɲa ghuni. Ka nzata kuni drusa. I'i, ghuᅇasapghuᅇasa yu ta mbrakwa na ghəŋa haɖik na,» ka'a.

17

Ndabay Yesu ta dzvu ta ghəŋa duhwalhani

¹ Tahula gwadata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa. Ka'a mantsa: «Da, nda maga fitik! Maranmara ta glakwa zwanja gha ŋa maran̄ta zwanja gha guli ta glakwa gha. ² Vlan̄vla ka ta mbraku ta ghəŋa inda mnda səla, ŋa vlan̄tani ta hafu ŋa kdekedzen̄ ta gwal pgham ka ta hən̄ ma dzvani. ³ Hafu ŋa kdekedzen̄ ná, tsaya snan̄ta tan̄ ta kagha. Kagha vərda Lazglafta turtuktuk, nda snan̄ta tan̄ ta mndu ya ghunaga ka ta nzakway ka Yesu Kristi. ⁴ Maran̄mara yu ta glakwa gha ta ghəŋa hadik, kdiŋkda yu ta magatá slna ya vliha ka ŋa magay. ⁵ Ndanana tama Da ná, ŋlidif ŋla da kagha manda nzatá nzakwa da si ta kul zlaftá ghəŋa hadik ya. ⁶ Snanamsna yu ta hga gha ta gwal hlin̄ŋ ka ma ghəŋa hadik ka vlihata ya. Si ka ŋa gha hən̄, ka hlaftá ka ta hən̄ ka vlihata. Ka snatá hən̄ ta gwađa gha. ⁷ Ndanana ná, nda sna hən̄ kazlay: Inda skwi ya vliha ka ná, sagha da kagha kə'a. ⁸ Mnanamna yu ta hən̄ ta gwađa ya mniha ka, tsu'aftsu'a hən̄. Nda sna hən̄ dar kazlay: Daga da kagha sagha yu kə'a, zlg hafzlg ha hən̄ guli kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

⁹ «Ta ghəŋa hahən̄ ta maga yu ta du'a, maga a yu ta du'a ta ghəŋa pďakwa mnduha ma ghəŋa hadik wa. Ta ghəŋa hahən̄ ta maga yu ta du'a, kabga ŋa gha hən̄. ¹⁰ Inda tsaha ta nzakway ka ŋada ya ná, ŋa gha hən̄. Inda tsaha ta nzakway ka ŋa gha ya guli ná, ŋa da hən̄. Ta maravamara glakwa da ma hən̄.

¹¹ «Ta had i'i ma ghəŋa hadik wa. Hahəŋ ná, tata ghəŋa hadik həŋ. Ta dza'a da kagha i'i. Da da, kagha ta nzakway nda ghuḅa, ŋanaŋa ta həŋ nda mbrakwa gha. Nda mndərga tsa mbraku vliha ka ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk manda nzakwa u ka mnda turtuk ya. ¹² Ma tsa nzakwa da kawadaga nda həŋ ma ghəŋa hadik ya ná, si ta nghay yu ta həŋ nda mbrakwa gha ya vliha ka. Ŋanaŋa yu ta həŋ, had ya ta zadavaghuta wu, ba ya ta nzakway nda fa ŋa zwaḁuta, ŋa kdɪntá skwi ya nda vinda ma defteri yeya ta zadapta. ¹³ Ndanana dza'a da kagha yu. Manda tsaya ta mna yu ma na nzakwa da tata ghəŋa hadik na, kada ndəghafta rfa da ma həŋ. ¹⁴ Mnanamna yu ta gwaḁa gha ta həŋ. Tsaya kəl həŋ ka husantá mnduha ma ghəŋa hadik, manda nzakwa i'i kul had ka ŋa ghəŋa hadik ya. ¹⁵ Ndəḅa a yu ta dzvu da kagha ŋa hlaptá həŋ ma ghəŋa hadik wa. Ama nghay yeya dza'a ka ngha həŋ da katkata tsa ghwaḁak ya. ¹⁶ Manda nzakwa i'i kul had ka ŋa ghəŋa hadik ya ná, manda tsaya nzatá nzakwa hahəŋ, nza a həŋ ka ŋa ghəŋa hadik wa. ¹⁷ Niŋna ta həŋ ka ŋa gha, nda ma kahwathwata. Gwaḁa gha ná, kahwathwata nzakwani. ¹⁸ Manda ya ghunaga kagha ta i'i ta ghəŋa hadik ya, i'i guli, ta ghunay yu ta hahəŋ ta ghəŋa hadik. ¹⁹ I'i faghafa yu ta ghəŋa da ka ŋa tan, kada nzakwa hahəŋ guli ka ŋa gha kahwathwata.

²⁰ «Ta ghəŋa na hahəŋ na yeya a ta maga yu ta du'a wu, ta magay yu ta du'a guli ta ghəŋa gwal dza'a zlghafta i'i nda ma gwaḁa tan, ²¹ kada nzakwa həŋ demdem ka mnda turtuk. Da! Ka nza həŋ ka yakwa u manda guyatá u, kagha ma

i'i, i'i ma kagha ya. Ka nza hən̄ ka mnda turtuk ɲa mnay mnduha ma ghəɲa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²² «I'i, ɲlanafɲla yu ta hən̄, manda tsa ɲlidifta kagha ya, kada nzakwa hən̄ ka mndu turtuk, manda nzakwa u ka mndu turtuk, ²³ i'i ma hahən̄, kagha ma i'i ya. Manda tsaya dza'a kəl hən̄ ka nzakway kahwathwata ka mndu turtuk, kada snan̄ta mnduha ma ghəɲa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata, d̄vuɔva kagha ta hən̄ manda ya d̄vu kagha ta i'i guli ya kə'a. ²⁴ Da! Tsəna mnduha vliha ka na ná, ta kumay yu ta nzakwa tan̄ ma vli ya nza i'i, ɲa nghay tan̄ ta glakwa da ya vliha kagha, kabga d̄vuɔva ka ta i'i daga ta kul zraftá ghəɲa hadik. ²⁵ Da da! Tudukwa nzakwa kagha, tsaw sna a mnduha ma ghəɲa hadik ta kagha wa. I'i, nda sna yu ta kagha, na hana guli, tsatsaftsatsa hən̄ kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a. ²⁶ Snanamsna yu ta kagha ta hən̄, ta dza'a snəglanamsna yu ta hən̄, kada nzamta tsa d̄vu d̄vaf ka ta i'i ya ma hən̄, ɲa nzamta i'i ma hən̄ guli,» ka'a.

18

Ksafta sludziha ta Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53

¹ Tahula kd̄ɲta Yesu ta tsa gwadaha ya, ka sli'aftá tsi nda duhwalhani ka laghwi ta 6la lika Sedrun̄. Mamu sana kwambalu mant̄sa vli ya, ka lamə tsi dida kawadaga nda hən̄. ² Nda sna tsa Zudas ta dza'a skwapta ya guli ta tsa vli ya, kabga snusna Yesu ta lagha da tsa vli ya kawadaga nda hən̄. ³ Ka hlanaftá la mali ta ghəɲa gwal dra skwi

ɲa Lazglafta, nda la Farisa ta sludziha, nda gwal ta ngha hɛga Lazglafta, ta Zudas. Ka sli'aftá hɛɲ nda huzla vulu nda huzla vulu, nda pelapela nda pelapela, nda pinatá vu nda pinatá vu. Ka lagha hɛɲ da tsa gam ya. ⁴Manda ya nda sna Yesu ta skwi dza'a slanaghata, ka sli'aftá tsi da gɛma hɛɲ. Ka'a mantsa: «Wa ta zbɛ kuni na?» ka'a nda hɛɲ. ⁵Ka hɛɲ mantsa: «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbɛ ɲni,» ka hɛɲ nda tsi. «I'i nana,» ka'a nda hɛɲ. Ta sladu tsa Zudas ta dza'a skwapta ya kay tavata hɛɲ. ⁶Na tsa mnay Yesu nda hɛɲ kazlay: I'i nana kɛ'a ya, dɛm turtuk ka hɛɲ vraghuta nda ga muhul hul, ka zlambutá hɛɲ siy ta hadik. ⁷«Wa ta zbɛ kuni ka kuni ka na?» ka'a dawglanɲa da hɛɲ. «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbɛ ɲni,» ka hɛɲ. ⁸«Vada nana a ka yu nda kaghuni kay ra! Ka si i'i ta zbɛ kuni ya ní, zlanawa nanaha na tsa, ka laghwa hahɛɲ,» ka Yesu nda hɛɲ.

⁹Kɛl tsi ka mnay mantsa ya ná, ɲa nzakwani manda va tsa gwada mnɛ tsi kazlay: Had' ya dɛr turtuk zadánaghu yu mataba gwal ya vliha ka wu kɛ'a ya, ya. ¹⁰Mamu kafay da Simuɲ Piyer, ka tsɛhagaptá tsi ka tsanamtá sani ma kwalva mali ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ka tsaghutá slɛmɛɲani nda ga zeghwi. Malkus hga tsa kwalva ya. ¹¹Ka Yesu mantsa: «Vranamvra ta kafaya gha da kupakani. Ra a ka say da ta leghwa ghuya danwa ya vliha Da da wu ka ka rki na?» ka'a nda Piyer.

Kladaghata la sludzi ta Yesu da Hana

¹²Lagha tsa tskatá sludziha ya nda mghamha tanɲ tani, nda la Yahuda ta ngha hɛga Lazglafta ya, ka ksafatá Yesu, ka habaghutá hɛɲ ta dzvuhani.

¹³ Ka klaghatá karaku da Hana ta nzakway ka dzidza Kayifa. Tsa Kayifa ya ta nzakway ka mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ma tsa vaku ya.

¹⁴ Tsa Kayifa ya tsa ta vlanťá hidaku ta la Yahuda kazlay: Draŋ mtuta mndu turtuk da mnaka mnduha, ka ya da zadánata lu ta inda mndəra mndu* kə'a ya kay.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer

Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57

¹⁵ Ka sli'aftá i Piyer nda sna duhwal, ka dza'a ta hula Yesu ta hula Yesu. Tsa sana duhwal ya ná, nda sna tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka lamə tsi mista Yesu da da6i ma huda həga ga tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, ¹⁶ ta sladaghutá Piyer ma bli ta watgha. Ka vragaptá va tsa duhwal snaŋ mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, da gwadganatá tsa marakw ta ngha watgha ya. Ka hgadamťá tsi ta Piyer. ¹⁷ Ka'a nda tsi mantša: «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka tsa marakw ka kwalva ta ngha watgha ya nda Piyer. «Tekw a i'i mataba taŋ wu,» ka Piyer.

¹⁸ Ka vanaghatá kwalvaha nda gwal ta ngha həga Lazglafta ta vu, ka slinə həŋ, kabga mtasl vli. Ka lagha Piyer guli da slinganatá həŋ.

Daway Hana ta gwada da Yesu

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71

¹⁹ Ka'a nda tsi mantša: «I wa duhwalha gha na? Nahgani ta taghə ka ŋa mnduha na?» ka tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, nda

---

* **18:14** Ngha ta Yuhwana 11:49.

Yesu. ²⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Baŋluwa si ta mna yu ta gwada ŋa inda mndu ma hɛga tagha skwa la Yahuda nda ya ma hɛga Lazglafta. Ma vli ta tskavata inda la Yahuda si ta gdata yu ta tagha skwiha. Had sana skwi mna yu kdekdek wa. ²¹ Kabgawu ta kɛl kagha ka daway da i'i na? Dawa da gwal si ta sna tsa skwi ta mnɛ yu ŋa taŋ ya ɛa. Nda sna hahɛŋ dɪnadɪna ta skwi mnana yu ta hɛŋ,» ka'a nda tsi. ²² Na tsa mnata Yesu mantsa ya, ka sli'afta sani mataba tsa gwal ta ngha hɛga Lazglafta ya, ka lagha dgharuntá Yesu. «Mantsa ta zlgħa ka ta wi ŋa mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ra?» ka'a nda tsi. ²³ Ka Yesu mantsa: «Ka mamu ghwadaka skwi mna yu ya kay, mnamanmna. Ala ka si tdukwa gwada mna yu, kabgawu ta kɛl lu ka dza i'i na?» ka'a nda tsi. ²⁴ Ka ghunafta Hana nda va tsa habatá dzvuhani ya da tsa Kayifa ta nzakway ka mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

*Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer kay guli
Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62*

²⁵ Ma tsa fitik ya, hada Simuŋ Piyer ta slinutá vwani. «Tekw a kagha mataba duhwalha tsɛna mndu na guli wu ri?» ka lu nda tsi. «Siga! had i'i mataba taŋ wu,» ka Piyer ka wadutá vli. ²⁶ «Ngha a yu ta kagha kawadaga nda tsɛna mndu na ma gam ra?» ka sani mataba kwalvaha tsa mali ta ghɛŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi ná, la taŋ ma tsa mndu tsanaghu Piyer ta sləmɛŋani ya, ya. ²⁷ «Siga yu, i'i a wu!» ka Piyer ka wadutá vli kay guli. Ka gi wahatá vazak.

Daway Pilat ta gwada da Yesu

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5

²⁸ Gasərdək, ka klaftá hən ta Yesu ga Kayifa, ka klaghata da həga dagala ga nɔmna la Ruma. Lamə a vərda hahən da tsa həga ya wu, da nriŋtá hən ta vgha taŋ makəd hən ka za skala Pak. ²⁹ Tsaya kəl Pilat nɔmna la Ruma ka sabi dzibil da slanaghatá hən. Ka'a nda hən mantsa: «Nu va ghwadaka skwi maga na mndu na ka kuni ka na?» ka'a. ³⁰ Ka hən mantsa: «Ka má nza a tsi ka mndu ta magatá dmaku wu katsi ná, má klaghak a nni wu,» ka hən nda tsi. ³¹ «Klawakla va kaghuni, ka dza'a kuni da tsanaghatá guma manda ya mna zlahá ghuni,» ka Pilat nda hən ta ghəŋani. «Vlaŋna a lu ta tva dzatá mndu wu,» ka la Yahuda zlgħanaftawani.

³² Mantsa ya dza'a magakwa skwiha na ya gwadə Yesu ta ghəŋani kə'a dza'a mtaku ya. ³³ Ka vraghatá Pilat da daɓa həga, ka hɔdamtá tsi ta Yesu. «Mghama la Yahuda kagha ra?» ka'a dawanɔta da tsi. ³⁴ Ka Yesu mantsa: «Kagha ta ndanapta ma ghəŋa gha re, ari sanlaha a ta mnaghatá i'i na?» ka'a nda tsi. ³⁵ «I'i! La Yahuda yu ra? Laghuni, nda maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta klaktá kagha da i'i, nahgani maga ka ya katək na?» ka Pilat nda tsi. ³⁶ Ka Yesu mantsa: «Ga mghama da ná, ŋa na ghəŋa hadik na a wa. Ka má ŋa na ghəŋa hadik na tsi katsi, má lmalma kwalvaha da, má ŋa kwala lu klagaghatá i'i da gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Tsaw ŋa na ghəŋa hadik na a ga mghama da wu,» ka Yesu. ³⁷ «Tsaw va mgham kagha rke?» ka Pilat nda tsi. «Manda va tsa mna ka ya, Mgham yu. Yaya lu ta i'i ŋa sagha mnanɔtá kahwathwata ma na ghəŋa hadik na. Inda mndu

ta nzakway ka ɲa kahwathwata ná, ta snay ta gwada da,» ka Yesu. ³⁸ «Nahgani kahwathwata na?» ka Pilat nda tsi.

Guma dzatá Yesu

Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk 23:13-25

Tahula tsa, ka səglap tsi dzibil slanaghatá la Yahuda. Ka'a mantsa: «Slanagha a yu ta skwi præk ɲa dzatá tsəna mndu na wa. ³⁹ Ya wya ta snusna yu ta gdata ta zlighunistá mndu turtuk ma gamak ma fitika skala Pak ya, ta kumay kuni ta slighunista da ta mghama la Yahuda ra?» ka'a nda həŋ. ⁴⁰ Ka həŋ mantsa: «Tsatsi a ɲa zliŋta wa, Barabas katsi,» ka həŋ hləgləftawi. Tsaw tsa Barabas ya ná, gənda ya.

19

¹ Tahula tsa, klagaghawa tsa Yesu ya ka sləvapta kuni nda krupi, ka Pilat. ² Lagha la sludzi ka daftá teki, ka fanamta ma ghəŋ manda zewzewa, ka sudanavatá həŋ ta lguta má mgham mgham ka dva guli. ³ «Zgutsa ɲa gha mghama la Yahuda,» ka həŋ gavadaghata tavatani, ka dadgharay.

⁴ «Ndana tama wana yu dza'a kləgaghunapta dzibil, kada grafta kuni kazlay: Slanagha a yu ta sana skwi præk ka dzatá na mndu na wu kə'a,» ka Pilat səglap dzibil slanaghatá la Yahuda. ⁵ Ka sabə Yesu nda zewzewa teki ma ghəŋ, nda sudatá lguta má mgham mgham ta vgha. «Wana tsa mndu ya,» ka Pilat nda həŋ. ⁶ Na gi nghay la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, «zləŋaftá! zləŋaftá!» ka həŋ hlaftawi. «Klawakla kaghuni ka zləŋafta kuni, kabga slanagha a yu ta skwi dekdek præk ka dzata wu,» ka Pilat nda

həŋ. ⁷ «Mamu zlahə ŋni. Ka tsa zlahu ya ná, dzata! ka'a, kabga Lazglafta yu kə'a fatá ghəŋani,» ka la Yahuda zlgħanaftawi. ⁸ Snaŋta Pilat ta tsa gwada ya, ka ksəglafatá zləŋ katakata, ⁹ Ka lamə tsi da daʒa həga. «Sagha ga ka na?» ka'a dawəŋta da Yesu. Sew zlgħanaf a Yesu ta wani wa. ¹⁰ «Zlgħa a ka ta wa da wu? sana a ka kazlay: Laviŋlava yu ta zlighista, laviŋlava yu ta zləŋaftá kagha kə'a wu ra?» ka Pilat nda tsi. ¹¹ «Had sana skwi laviŋ ka ta ghəŋa i'i, ka ya vlagha Lazglafta a tsi wa. Tsaya kəl dmakwa tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva gha ya, ka malaghutá ŋa gha dmaku,» ka Yesu nda tsi.

¹² Hada tama, ka zbə Pilat ta tvi ŋa zliŋta. «Ka zliŋzla ka ta tsəna mndu na ná, gra Sezar a ka wa. Ka mgham a i'i ra, ka mndu guli ná, ghuma mgham Sezar tsa mndu ya,» ka la Yahuda. ¹³ Snaŋta Pilat ta tsa gwadaha ya, «kladapwakla ta Yesu dzibil,» ka'a. Ka nzaftá tsi ta vla tsa guma ma sana vli ta hgə lu ka Pave. Tsa Pave ya, Gabasla ta hga lu nda gwada Hebru. ¹⁴ Mahtsim skala Pak ka lu, ta ghwanə a fitik ma ghəŋ wu, ka Pilat nda la Yahuda mantsa: «Wyawa mghama ghuni,» ka'a. ¹⁵ «ŋa dzatá! ŋa dzatá! Zləŋafta ta udzu» ka həŋ hlaftá wi. «Ka zləŋaghunafta yu ta mghama ghuni ta udzu?» ka Pilat nda həŋ. «Had sana mghama ŋni ta ghəŋa Sezar wu, ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta.» ¹⁶ Lagha Pilat ka vlaŋtá həŋ ta Yesu ŋa zləŋafta ta udzu.

Dalaftha la sludzi ta Yesu ta udza zləŋay

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-43

Ka tsu'uwaghutá həŋ ka klaghata. ¹⁷ Ka klə Yesu ta udzu ŋa zləŋa ghəŋani, ka sabi ma huđa luwa

ɲa dza'a da sana vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəɲ.» «Gwalgwata» ta hga lu ta tsa vli ya nda gwada Hebru. ¹⁸ Ma tsa vli ya zləɲafta həɲ ta Yesu ta udzu. Ka zləɲanavatá həɲ ta sanlaha ma mnduha his guli tavata Yesu, ma takataka ka həɲ zləɲamtá Yesu. ¹⁹ Vindafwa vinda ta skwi ka fagata kuni ta ghəɲa tsa udzu ya, ka Pilat. «Yesu mnda la Nazaret mghama la Yahuda,» ka lu vindafta. ²⁰ Nda ndəgha la Yahuda ta dzaɲaftá tsa skwi vindaf lu ya, kabga ndusa nda luwa tsa vli zləɲaf lu ta Yesu ya. Nda gwada Hebru, nda gwada Laten, nda gwada Grek vivindafta lu ta tsa skwi ya. ²¹ «Má vinda a ka kazlay: Mghama la Yahuda kə'a wa. "I'i mghama la Yahuda" ka'a, ka ka má vindafta,» ka la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba la Yahuda nda Pilat. ²² «Skwi ghada i'i ta vindafta ná, nda vinda,» ka Pilat zlganaftawani ta həɲ.

²³ Tahula zləɲafta la sludzi ta Yesu ta udzu, ka hlaftá həɲ ta lguthani, ka daganapta fwad ta həɲ ta həɲ. Ka klaftá həɲ ta dzampani ya gaf lu mantsa daga ta ghəɲ dikw ta hadik kul had iri tida ya guli. ²⁴ «Ma kwahanap mu ta na dzampa na, vzamavza ta vindima ɲa ngha mndu dza'a zuta,» ka la sludzi mataba hahəɲ hahəɲ. Tsa skwi maga la sludzi ya ná, magamaga həɲ manda skwi nda vinda ma defteri kazlay:

Ka daganaptá həɲ ta lgutha da,
ka vzə həɲ ta vindima ta ghəɲa dzampa* da kə'a ya,
tsaya skwi maga la sludzi.

²⁵ Ndusa nda tsa vli zləɲaf lu ta Yesu ya, ka sladaktá i mani, nda mukumani ma mani, nda

* **19:24** Ngha ta Zabura 22:19.

Mari markwa Klupas, nda Mari makwata luwa Magdala. ²⁶ Nghay Yesu ta mani, kə'a kə'a ná, wya tsa duhwal ta đvu tsi ya ta sladu tavatani. Ka'a mantsa: «Ma! Wya zwaŋa gha,» ka'a. ²⁷ «Wya ma gha!» ka'a nda tsa duhwal ya guli. Daga ma tsa fitik ya, ka klaghatá tsa duhwal ya da taŋ.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49

²⁸ Tahula tsa, manda snaŋta Yesu kazlay: Nda kďa inda skwi tama kə'a, «ndala ta kuzlihata†!» ka'a, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri.

²⁹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wuda ima inabi masmasa. Ka sli'aftá sana sludzi ka klaftá susu, ka tsughumamta ma tsa ima inabi masmasa ya, ka hbuŋta ta wa dafa, ka tsghadafta funta ta wa wu-bisima Yesu. ³⁰ «Nda dza ghəŋa inda skwi tama,» ka Yesu tapanar tsi ta tsa ima inabi masmasa ya. Ka dzagatá tsi ta ghəŋ, ka sabə hafu mida.

Sliglatá Yesu

³¹ Bađu luma madagala ŋa gi lamə da Sabat magakwa tsa skwi ya. Va a la mali mataba la Yahuda ta slanaghata Sabat ta tsa mnduha ya ta udzu wa. Tsa Sabat ya ná, sana mghama fitik ya. Ka sli'aftá həŋ ka laghwi da đaway da Pilat ŋa balanaptá səlahə taŋ ŋa hligiŋtá həŋ ta udzu. ³² Ka lagha la sludzi da balanaptá səlahə tsa mnduha his zlanəna lu tavata Yesu ya. ³³ Ta lagha həŋ ta Yesu, kə'a ka həŋ ná, nda ghada mtatani. Ka zlanəntá həŋ ta balanaptá səlahəni. ³⁴ Ka sliglanavatá sani ma tsa sludziha ya ma ŋwazliḅ nda gupani, ka gi mbəzagaptá us nda imi. ³⁵ Tsəna mndu ta vinda na

† 19:28 Ngha ta Zabura 22:16, 69:22.

skwiha ta maguta na ná, nda ngha tsatsi nda irani. Kahwathwata gwaḏani guli. Nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata ta mnə tsatsi kə'a. Mnay ta mnə tsi ná, kada zlghafta kaghuni guli. ³⁶ Magamaga tsa skwiha ya mantša, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Haḏ ghudzifani dza'a ɓlanapta‡ lu dər turtuk wu kə'a ya. ³⁷ Ka lu vindafta ma sana vli guli ná, «dza'a nghanavangha həŋ ta tsa mndu sliglanava§ həŋ nda gupa ya» kə'a.

Paḏamtá Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56

³⁸ Tahula tsa, mamu sana mnda la Arimate ta hgə lu ka Yusufu, ta nzakway ka duhwala Yesu makḏekmakḏek kabga zləŋa la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laghwi ḏawaftá mbla Yesu da Pilatus. Ka zlanəŋtá Pilat ta tvi, ka lagha tsi klaghatá tsa mbla Yesu ya. ³⁹ Ka lagha Nikwademu, tsa mndu si ta lagha da slanaghatá Yesu girvidik ya kay. Ka lagha tsi nda klatá laḓatá urdi ka hpuhpu ta hgə lu ka Mir nda Alwes. ⁴⁰ Ka klaftá həŋ ta mbla Yesu, ka masanavatá rḏi ka urdi, ka mbsamtá həŋ ma wupay manda ya snu la Yahuda ta magay ta paḏə həŋ ta mnda taŋ. ⁴¹ Tsaw ma tsa vli kəl lu ka zləŋafta ya, mamu sana gam. Ma tsa gam ya, mamu kulu ta ka lfid ta kul walaŋta lu ta paḏamtá mndu mida. ⁴² Ndusa nana, ka həŋ ka paḏamtá Yesu ma tsa klu ya, kabga tsaya fitik ta kəl la Yahuda ka paya vgha ŋa lami da Sabat.

---

‡ 19:36 Ngha ta Sabi 12:46, Mbsak 9:12, Zabura 34:21. § 19:37 Ngha ta Zakari 12:10.

20

Ta haɗ Yesu ma kulu wa

Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12

¹ Wræk tgha gasərdək baɗu dəmas, ta kzau'kzau' a vli, ka lagha Mari makwa ta Magdala ta kulu. Kə'a kə'a ná, taŋwalaghutaŋwala lu ta klam ta wa tsa kulu ya. ² Ka sli'aftá tsi nda hwaya ka laghwi slanaghatá i Simuŋ Piyer nda tsa sana duhwal ta ɗvu Yesu ya. «Klapkla lu ta mbla Mghama mu ma kulu, sna a ŋni ta vli fam lu wu,» ka'a. ³ Ka sli'aftá i Piyer nda tsa sana duhwal ya, ka laghwi ta kulu. ⁴ Ka sli'aftá həŋ his his nda hwaya. Tsaw mal tsa sana duhwal ya ta hwaya ka Piyer, ka tinlaghutá tsi ta ɓhadaghata ta kulu. ⁵ Bhadaghatani má ŋa lamani, lamə a wa. Ka ɓukwatá tsi ka nghə dida. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta haɗik. ⁶ Ka ɓhadaghatá Simuŋ Piyer nda hul nda hul, ka lamə tsi da tsa kulu ya. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta haɗik, ⁷ nda tsa patak si wanam lu ta Yesu ma ghəŋ ya. Tsa patak ya ná, ma sana vli tsaya ŋusafa guli kawadaga nda tsa wupay ya a wa. ⁸ Ka lamə tsa duhwal si ta ɓhadaghata taŋtaŋ ya kay guli. Ka nghanatá tsatsi guli, ka zlghaftá tsi. ⁹ Tsaw si ta graf a həŋ ta skwi mna defteri kazlay: Dza'a sli'agapsli'a Yesu mataba gwal nda rwa kə'a wa. ¹⁰ Ka vraghutá tsa duhwalha his ya dzagha taŋ.

Maranta Yesu ta ghəŋani da Mari makwa ta Magdala

Mat 28:9-10, Mak 16:9-11

¹¹ Ka nzaghutá Mari ma bli ta wa tsa kulu ya ka taw. Ta taw tsi ta tsa taw ya ná, ta ɓukwatá tsi ka nghə da tsa kulu ya. ¹² Ka nghanatá tsi ta duhwalha

Lazglafta his, ta nzaku ma tsa vla si fatá mbla Yesu ya. Sani nda tvə ghəŋ, sani nda tvə səla. ¹³ «Nya ta taw ka ní makwa na?» ka həŋ nda tsi. «Mghama da ya klagha lu, sna a yu ta vli fam lu wu,» ka'a nda həŋ. ¹⁴ Ta mnə tsi ta tsaya, ka mbədavata tsi. Ka nghanṭá tsi ta sana mndu ta sladu hada. Tsatsaf a tsatsi kazlay: Yesu ya kə'a wa. ¹⁵ «Nya ta taw ka ní makwa na? Wa ta zbə ka na?» ka Yesu nda tsi. Na mndu nda na gam na ya ka tsatsi sizlay. «Mghama da, ka si kagha ta klaghata, mnihamna ta vli fam ka, ka dza'a yu da klay» ka'a. ¹⁶ «Mari!» ka Yesu hganṭa, ka mbədavata tsi. «Rabum» ka'a nda tsi. Manda mnay kazlay: Mnda taghadiftá skwi kə'a ya nda gwada Hebru. ¹⁷ «Ma ŋiha ka, ta laf a yu da Da da karaku wu, la da mnay ŋa zwanama da kazlay: Ta dza'a da Da da ta nzakway ka Da ghuni yu, da Lazglafta ta nzakway ka Lazglafta ghuni ya yu guli,» ka Yesu nda tsi. ¹⁸ «Nda ngha yu ta Mgham Yesu,» ka Mari makwata Magdala sli'afṭa ka laghwí da mnay ŋa duhwalha. Ka rusu tsi ŋa taŋ ta skwi mnana tsi.

Maranṭa Yesu ta ghəŋani da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49

¹⁹ Gahawu badu va tsa dəmas ya, ka tskavata tsa duhwalha ya ma həga. Ka ŋərzlaftá həŋ ta watgha kabga ta zləŋay həŋ ta la mali mataba la Yahuda. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka Yesu lami da taba taŋ. ²⁰ Mnatani mantsa ya, ka maranṭa tsi ta dzvuhani nda ŋwazlibani ta həŋ. Ka rfu tsa duhwalha ya ta rfu nghanəŋ həŋ ta Mgham Yesu. ²¹ «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni. Manda ya ghunaf Da ta i'i ya, mantsa ya

ta ghuna i'i ta kaghuni guli,» ka Yesu nda həŋ guli.
²² Tahula mnatani ta tsaya, «tsu'uwwawatsu'uwa ta Sulkum nda ghuḅa,» kə'a vusludanaghatá həŋ.
²³ «Gwal dza'a planata kuni ta dmakuha taŋ, dza'a planapla lu ta dmakuha taŋ. Gwal dza'a kwalaghuta kuni ta planatá dmakuha taŋ, haḍ lu dza'a planatá dmakuha taŋ guli wa,» ka'a.

Maran̄ta Yesu ta ghəŋani da Tuma

²⁴ Tsaw haḍ Tuma ta nzakway ka mbuhwali tekw mataba tsa duhwalha ya hada ta lagha Yesu wa. ²⁵ «Nda ngha ŋni ta Mghama mu Yesu,» ka tsa pḍakwa duhwalha ya nda tsi. «Ka ngha a yu ta miviḍa pusa ta dzvuhani, ka ksaŋta ḍa nda ndəfiŋa ḍa ta vla tsa pusaha ya, ksaŋha yu guli nda dzva ḍa ta ŋwazliḅani wu, haḍ yu ta zlgħafta ḍekḍek wa,» ka Tuma nda həŋ.

²⁶ Tghas fitik tahula tsa, ka nzəglatá duhwalha Yesu ma həga, kawadaga Tuma nda həŋ baḍu tsa. Ka ŋərzlaftá həŋ ta watgha. Ka lamə Yesu da taba taŋ. «Ka nza zḍaku kawadaga nda kaghuni,» ka'a nda həŋ. ²⁷ «Wya dzvuha ḍa ksaŋksa nda ndəfiŋa gha, wya ŋwazliḅa ḍa guli, ksaŋksa nda dzva gha, ka zlaŋta ka ta dga ghəŋ, ka zlgħafta ka nda ŋuḍuf,» ka'a nda Tuma. ²⁸ «Kagha ta nzakway ka Mghama ḍa, kagha ta nzakway ka Lazglafta ḍa guli,» ka Tuma zlgħanaftawi. ²⁹ «Zlray gha ta zlgħaftá tsa ḅa kabga nghaŋta gha ta i'i? Rfu da gwal ta zlgħaftá i'i, kul nghaŋtá həŋ ta i'i,» ka Yesu nda tsi.

Kabgawu kəl lu ka vindaftá na defteri na?

³⁰ Ta traku mazəmzəm magəgla Yesu ta kəma duhwalhani kul vindaku ma na defteri na.
³¹ Nana vinda a lu na ná, vinda a vinda lu ŋa

zlgħafta ghuni kazlay: Yesu ná, Kristi ya, Zwaṅa Lazgħafta ya guli kə'a. Ka zlgħafzlgħa kuni ta tsatsi, dza'a mutsay kuni ta hafu nda ma tsatsi.

21

Maranṅa Yesu ta ghəṅani da duhwalhani

¹ Tsəbəkəw fitik tahula tsa, ka marglavatá Yesu da duhwalhani ta wa drəfa Tiberyad. Wya kə'a maravata: ² Ta nzaku i Simuṅ Piyer nda Tuma ta hgə lu ka mbuhwali ya, nda Natanayel mnda luwa la Kana ta hadfika Galili, nda zwana Zebedi, nda sanlaha ma duhwalhani his, ka skwa turtuk. ³ «Dza'a tuma klipa da yu,» ka Simuṅ Piyer nda həṅ. «Nda sli'a aṅni mista gha guli,» ka hahəṅ guli nda tsi. Ka sli'aftá həṅ ka laghwi, ka lamə həṅ da kwambalu. Kurzliṅ hana taṅ ndiri bađu tsa, ksaf a həṅ ta klipi dər ka turtuk wa. ⁴ Tsadəkwa vli gasərdək, ka lagha Yesu sladata ta wa tsa drəf ya. Tsəmaf a duhwalhani kazlay: Tsatsi ya kə'a wa. ⁵ «Mamu klipi ksaf kuni ri zwani?» ka Yesu nda həṅ. «Had wu,» ka həṅ nda tsi. ⁶ «Wudadawa kadəṅa ghuni ta slərpa kwambalu nda ga zeghwi ya, dza'a mutsay kuni,» ka'a nda həṅ. Ka wudadatá həṅ. Ka traptá həṅ ta tdagafta kabga ndəghatani nda klipi. ⁷ «Mgham Yesu ya tane, ka tsa duhwal ta đvu Yesu ya,» nda Piyer. Na tsa gi snaṅta Simuṅ Piyer kazlay: Mgham Yesu ya kə'a ya, ka favatá tsi ta lgutani kabga si sudfnsuda ka tuma klipi, ka vzadatá tsi ta vgha da drəf. ⁸ Ka vragaghutá tsa sanlaha ma tsa duhwalha ya ma kwambalu, nda tda tsa kadəṅ nda ndəghatani nda klipi ya. Si di'ṅaghu a həṅ katakata wa. Ka mitir dərək yeya

ri kaki nzakwa tan̄ nda wa sgam. ⁹ Ta sli'agaptá hən̄ ma kwambalu, kə'a ka hən̄ ná, mamu tsatá vu hada nda klipi tida nda buradi. ¹⁰ «Kligiswakla ta tsa klipiha kasaf kuni ya,» ka Yesu nda hən̄. ¹¹ Ka lamə Simuŋ Piyer da kwambalu, ka tɔagaptá tsi dzibil ta tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi bəzrləzla ya. Dərmək nda hutaf mbsak hkən̄ mida gwagwatani. Kulam nda va tsa nzakwani mantša ya ná, ratsanap a ta tsa kadəŋ ya wa. ¹² «Sawa da za skwa zay!» ka Yesu nda hən̄. Had̄ ya mataba tsa duhwalha ya ta walaŋtá dawaŋta kazlay: Wa kagha na kə'a wu, kabga nda sna hən̄ kazlay: Mgham Yesu ya kə'a. ¹³ Ka lagha Yesu klaftá tsa buradi ya, ka daganaftá hən̄, daganafha ta klipi ta hən̄ guli. ¹⁴ Mahkəna maravata Yesu tsaya da duhwalhani manda sli'agaptani nda hafu mataba gwal nda rwa.

I Yesu nda Piyer

¹⁵ Tahula zuta tan̄ ta skwa zay, ka Yesu mantša: «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i, ka malaghutá ŋa nanaha na ra?» ka'a dawaŋta da Simuŋ Piyer. «Aŋi Mghama dā, nda sna kagha kazlay: Ta d̄vay yu ta kagha kə'a,» ka'a zlghanaftá wani. «Ka ngha ka ta zwana tuwakha dā,» ka Yesu nda tsi. ¹⁶ «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Dvuđva ka ta i'i?» ka Yesu nda tsi kamahis. «Aŋi Mghama dā! Nda sna kagha kazlay: Ta d̄vay yu ta kagha» kə'a, ka Piyer nda tsi. «Ka ngha ka ta tuwakha dā,» ka Yesu nda tsi. ¹⁷ «Simuŋ zwaŋa Yuhwana! Ta d̄vay ka ta i'i?» ka'a nda tsi ka mahkən̄. Ka kuzlanaftá tsi ta Piyer ta ŋuđuf na tsa d̄away Yesu ka mahkən̄ kazlay: Ta d̄vay ka ta i'i ra kə'a ya. «Mghama dā, nda

sna kagha ta inda skwi, nda sna kagha guli kazlay: Ta dɔvay yu ta kagha kə'a,» ka' a nda tsi. «Ka nga ka ta tuwakha da,» ka Yesu nda tsi. ¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma fitika nzakwa gha ka duhwal, kagha ka ghəŋa gha ta hba banava gha misti, ka dza'a gha da vli ta kumə ka. Ka hwaluhwala ka, dza'a pghapgha ka ta dzvuha gha ŋa nzɔdaghafata sana mndu ta banava gha, ka kla kagha da vli kul kumə ka ta dza'a,» ka' a. ¹⁹ Tsa gwadaha mnə tsi ya, tvi ka Piyer dza'a mtaku ŋa vla glaku ŋa Lazglafta ya mnə tsi. «Mbadā mista da,» ka' a nda tsi tahula tsa.

I Yesu nda sana duhwal ya dɔvu tsi

²⁰ Kə'a ka Piyer mbədāvata ná, ta saghasa tsa duhwal dɔvu Yesu ya mista taŋ. Tsatsi tsa duhwal ta fadaghatá ghəŋ da ghuva Yesu, ma fitika nzata taŋ ka za skwa zay, ka daw tsi kazlay: Mghama dá! Wa va na mndu dza'a skwaptá kagha na na? kə'a yeya. ²¹ «A ki na duhwal na tama Mghama dá, nahgani dza'a slanaghatá tsatsi?» ka Simuŋ Piyer nda Yesu, nghər tsi ta sagha tsa duhwal ya. ²² «Ka nzanza nda hafu ha ka vrakta da, ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na? Sli'a kagha mista da ŋa gha ba,» ka Yesu nda tsi. ²³ Ka tutá tsa gwada ya mataba gwal zlgħay nda ŋuduf kazlay: Mtəta a tsa duhwal ya wu kə'a. Mtəta a wa a mna Yesu ŋa Piyer wa. Wya kə'a mnay: «Ka nzanza nda hafu ta vragatá yu, a ka ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na» kə'a skwi mna tsi.

²⁴ Va na duhwal ta mna na gwadaha na ta vin-dafta. Nda sna mu guli kazlay: Kahwathwata gwadani kə'a.

Dzatá ghəŋa gwada

²⁵Nda ndəgha sanlaha ma skwiha magəgla Yesu. Ka má ka vivindaf vivinda lu ta indani ká lu katsi ná, graf a yu kazlay: Má dza'a ŋafŋa ghəŋa hadik ta tsa defteriha má dza'a vivindafta lu ya kə'a wa.

Deftera Lfiḍa Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898